

VAGÁNY HISTÓRIÁK – BACH MÁTÉ FOTÓIVAL

02	Zemlényi Attila	Apacsok (részlet)
03	Kemény Lili	Otthoni dal (részlet)
04	kabai Ióránt	öröknapár
05	Szijj Ferenc	Péntek (részlet)
06	Tóth Kinga	tojásember (részlet)
07	Nemes Z. Mária	Mérők (részlet)
08	Györfly Ákos	Reggeli gyakorlat
09	Turi Tímea	Migrén
10	Szálinger Balázs	Vigasztalós
11	Király Zoltán	Ma este elhagyott az I (részlet)
12	Fecske Csaba	Anakreóni
13	Pollágh Péter	A Dédi betűi
14	Deres Kornélia	A példakép
15	Bajtai András	A sötét útítárs (részlet)
16	Sirokai Máttyás	A beat tanúinak könyve, II.4.
17	Kukorelly Endre	Végző dolgok
18	Vécsei Rita Andrea	Tacheles
19	Borbély Szilárd	[ha minden olyan
20	Ughy Szabina	Felhajtóerő
21	Miklya Anna	Ékszer (részlet)
22	Orcsik Roland	Palicsról álmodom (részlet)
23	Lanczkor Gábor	Feltámadás utáni negyedik vasárnapra
24	Marno János	Képek
25	Nyilas Atilla	Madách tér
26	Pál Dániel Levente	Hogy éltünk, nem hiába (részlet)
27	Závada Péter	Épp mi
28	Kele Fodor Ákos	Bevonat
29	Magyari Andrea	(biopszia)
30	Schein Gábor	Nyári eső, áttetsző határok (részlet)
31	Szőcs Petra	Barna vagy
32	Szöllősi Máttyás	Levitatio (részlet)
33	Korpa Tamás	A hosszú napszak (részlet)
34	Simon Márton	Szeretnék lenni, de nem
35	Zilahy Anna	Utolsó szó jogán
36	Térey János	James Ensor szponzora voltam, támogattam a nemes szorongást
37	Gerevich András	Családi időszámítás
38	Nagy Márta Júlia	Lefejezetlen Holofernéz
39	Fehér Renátó	Random-ország (részlet)
40	Finy Petra	József Attila: Tanítások 1.
41	Sopotnik Zoltán	Kávézó balra (részlet)
42	Kollár Árpád	Ha bevágod
43	Izsó Zita	Hibátlan sötét (részlet)
44	Tolvaj Zoltán	Szerelem (részlet)
45	Áfra János	A torzulás íve
46	Krusovszky Dénes	Elégiazaj
47	Ijjas Tamás	Újra kamasz vagyok...
48	László Noémi	Szeptemberi elégia
49	Kemény István	A királynál
50	Csobánka Zsuzsa	Húrozás
51	Juhász Ferenc	Tétkozló ország

PERMUTÁCIÓ

52	Molnár Illés	Versek
58	Zsille Gábor	Versek
61	Benedek Szabolcs	A vértanú (regényrészlet)
70	Turányi Tamás	Versek
72	Vécsei Rita Andrea	Versek
74	Zemlényi Attila	Záróra
76	Marczinka Csaba	13. Koszta (részlet)
79	Nagypál István	Versek
83	Kürti László	egy rejték hely összefüggései
84	Jódal Kálmán	Öröm
92	Gergely Borbála	Versek
94	Jahoda Sándor	Versek
95	Németh Bálint	Határtalan

MODULÁCIÓ

96	H. Nagy Péter	Kimérák
----	---------------	---------

CODA

99	Neil Gaiman	Melyik három isten a mindenkori favoritod?
----	-------------	--

Zemplényi Attila

Apacsok

(részlet)

Az út, az út, a habok, barna éjfél!
A szőrös szörny-részvénytársaság!
Minden, mitől gyerekként féltél,
részvétlen fantom-köztársaság.

Koszos, PVC indiánjaim,
letépett karok, kiszakított szemek.
Néma ütemre menetel utánam
kitaszított játék-üdvhadsereg.

Nem adom a skalpom neked.
Harc színeket festek magamra.
Legszebb a sárga. Ha jössz, megyek.
Hív a holt költők társasága.

Vagány
Históriák

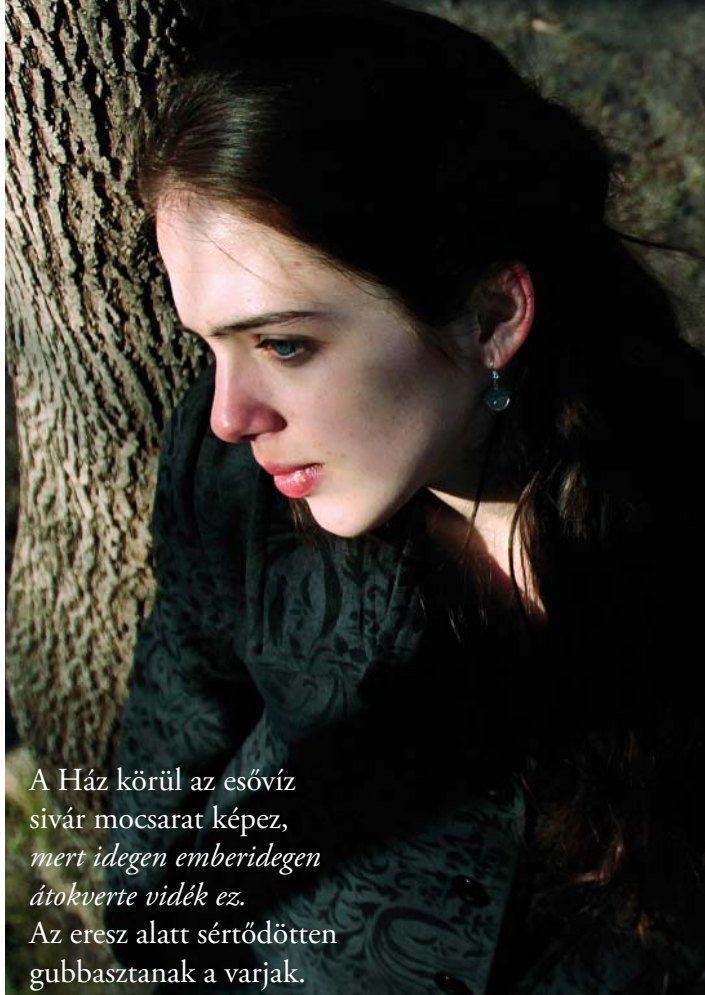

Kemény Lili

Otthoni dal

B. Horváth Lászlónak

(részlet)

A Ház körül az esővíz
sivár mocsarat képez,
mert idegen emberidegen
átokverte vidék ez.
Az eresz alatt sértődötten
gubbasztanak a varjak.

Megtépázott fenyők dörgölik
águkat az ablak üvegéhez,
mert idegen emberidegen
átokverte vidék ez.
A hegyoldalban felejtett
kegytárgy előtt elaludt a mécses.

(...)

Valaki minden fiút ölni
meghalni kegyetlen kiképez,
mert idegen emberidegen
átokverte vidék ez.
Kénytelen leszek megtagadni téged,
mondom előre, hogy majd ne haragudj.

kabai lóránt

öröknaptár

dehogy vagy te vadász,
dehogy vagy te sötét vándor,
se tétova öregember,
kit mintha csak a zebrán kellene átkísérni,
de sem mindenem nagy úr.
margód nincs, se kontúrod;
apád-anyád se, hogy idejőjjön.
itt állsz előttem,
van csókod és van szeretőd;
vagy, ami vagy,
némelyek egyértelmű kedvence,
többek rettegett ellensége,
egyesek utolsó reménye —
öreg halál, nem félek tőled.

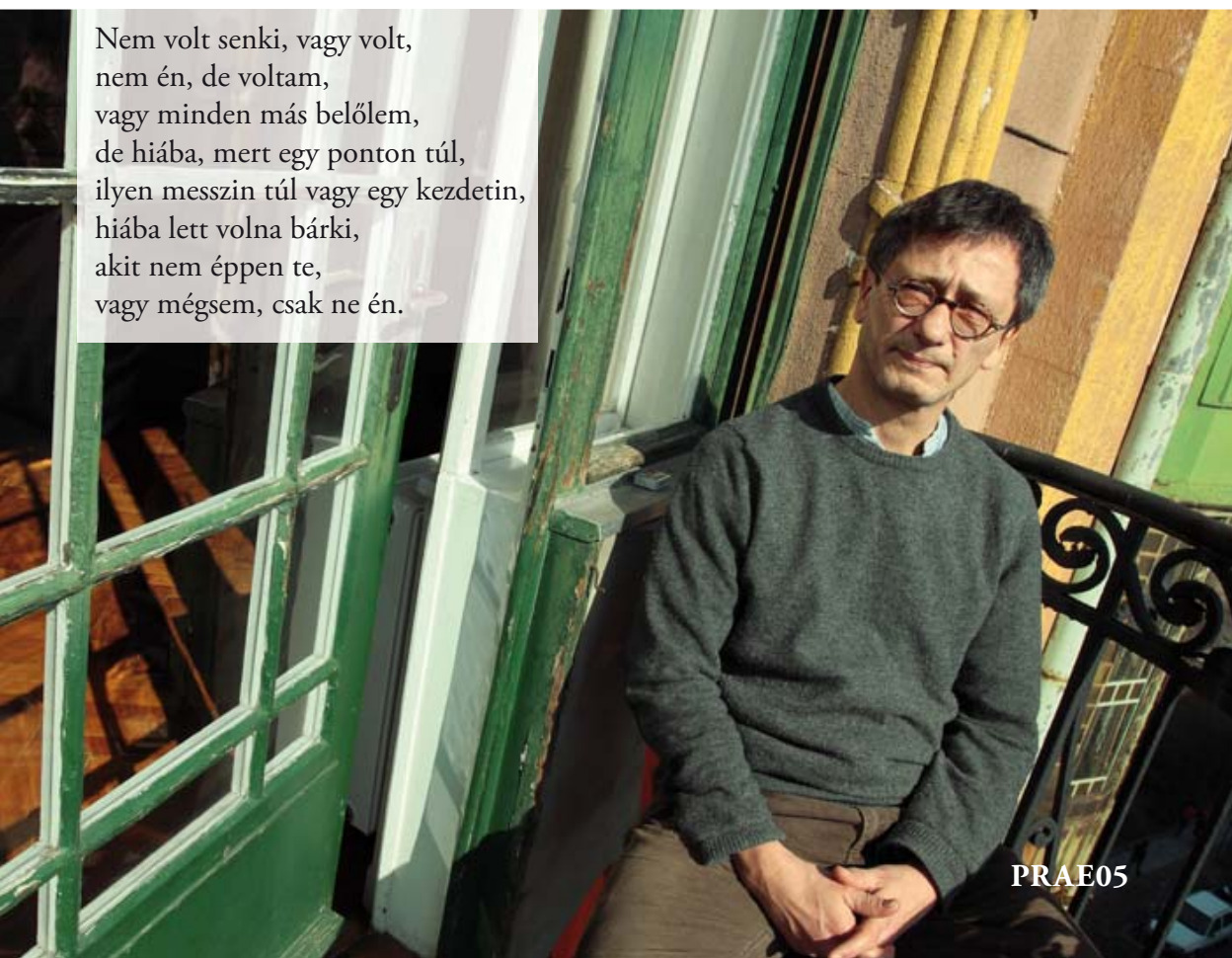
Szijj Ferenc

Péntek

(részlet)

Nem én voltam. Azt mondod,
én, de nem én, hanem
más volt, vagy más voltam
én is, egy tárgyilagos valaki,
hogy neked segítsek,
bár akkor én már hiába.

Nem volt senki, vagy volt,
nem én, de voltam,
vagy minden más belőlem,
de hiába, mert egy ponton túl,
ilyen messzín túl vagy egy kezdetin,
hiába lett volna bárki,
akit nem éppen te,
vagy mégsem, csak ne én.

PRAE05

Tóth Kinga

tojásember

(részlet)

a tojásember összetört
megették a tojásembert
a szekrény mögé köpték
a mócsingot
kendőbe kötött fejjel
ültek négyen
- az egyik én vagyok -
végignézték, ahogy
megrágták
cucorgatott nyers
tojást köptek
a héja megpattant
a filc lekopott
pedig nevetős arcot
festettünk neki

Mérők

(részlet)

Elromlott a nőmérő, a személyzet tanácstalanul táncol, kezükben csoki. A legjobb családban is előfordul, hogy a mérték halott, de hát mi lesz a holnapi búcsúval? Szerencsére a férfimérő még működőképes, így elő is húzzák a barna szobából, és sorjáznak az alanyok. Először kismamaruhába öltöztetik őket, aztán valami vérbe. A férfimérő lázasan zajong, mintha már előre örülne a barna bálnak, amikor a ringlis ütemére a lemért lány forog.

Nemes Z. Márió

Azokra a helyekre gondolok, ahonnan a völgybeli vizek erednek. Innen északra, néhány kilométerrel feljebb, ha lehet egyáltalán ilyet mondani, hogy észak, mikor a táj csak a lélekben létezik.

A források vize odafent nem emberi tekintetekben tükröződik. Lefelé egyre sötétebb lesz, zuhanás a kristályszerkezetbe. Lefelé a test, fölfelé pedig mindaz, amit a téli napfény kiold egy maréknyi földből.

Elkeríteni egy akkora helyet, mint a testem, és azt helyezni át egy olyan világba, amiről majd szégyen nélkül lehet hallgatni.

Györffy Ákos

Reggeli gyakorlat

Turi Tímea

Migrén

És majd jönnek, jönnek az összes férfiak, akik valaha nem kértek belőlem. Akiknek soha nem tudtam eléggé okosan felkínálni magamat. Úgy jönnek, mint egy álom, és nem fogok felébredni belőlük. Nem lesz nyálfolt a párnán. Jönnek, és kedvesek lesznek, odaadók és szellemesek, mint egy premierparti füstös csillogása egy nyüzsgő étteremben, amit soha nem tudtam tisztán megfigyelni. Hiába voltam ott, jelen, mindig elkapott a migrén, a megbocsáthatatlan. Én nem értem a színészeket, hogy nem fáj folyton a fejük. Hogy mindig van kívül szeretkezni, magányuk csillárdísz csupán. Hogy csábításuk nem ígéret: önmaguk, és nem tör rájuk a kiszámítható hányinger a döntő pillanatban.

Szálinger Balázs

Új típusú exobolygó tövében
Barna kislány de szeretlek de régen
Most már tudom Földön kívül van élet
Barna kislány de szeretlek de téged

Megragadjuk exobolygó üstökét
A testünket elnyeli a vaksötét
Aranykapu mind egy szálíg kihörpints
Elmegyünk mert itt maradni időnk sincs

Barna kislány végsősoron dolog van
Elveszünk majd a százféle fajokban
Mi leszünk a két ember a világban
Araszolunk benne hogy az hibátlan

Konfrontatív embertípus nem kell már
Exobolygón lesz tejszín és lesz lekvár
Ezek alá söpretnek be a gondok
Barna kislány eszembe jutsz mosolygok.

Vigasztalós

Vagány História

010PRAE

Ma este elhagyott az I

ma este, látványos kivonulás nélkül, elhagyott I.
fömlált és távozott.
megjelenése pillanatának pontosan ellenkezőjét tette.

hát nincsen I? – gondoltam– , vagy ha van is, ily prózai módon hagy el?

és bosszulni kezdtem I-t.
gondolataimban hirtelen 100 x 100 főbűnt követtem el,
aljasan, hamisul, galád módon és irigy számítással.

több nő testében, porokban és folyadékokban kerestem Őt.

I-nek minden parancsát, tanítását és játékszabályát igyekeztem megszegni.

kutattam utána okos könyvtárakban,
bőrkötésben, diplomokban, a vasárnapi harangszóban,
a vízben, a borban, a kenyérben és a kőben.

SZÜNET

I – vagyok, rendezetlen viszonyunk van. írhatnál róla egy verset.
egyébként itt lakom a fejedben és maradni készülök.

Fecske Csaba

Anakreóni

mikor engem szádba vettél
legelőször életemben
libabőrös lett a testem
veríték ült köldökömré
köd ereszkedett szememre
szívem úgy vert mint az üllőn
kalapács a forró vasra
belemártottál magadba
mit akarsz tán azt se tudtam
s ha szokatlan volt is tetszett
nagyon elbűvölt a játék
ahogy élém térdepeltél
s furulyámat kézbe fogtad
zene zendült mélyről bennem
megigézett sejtjeimben
tüzes ajkad égetett míg
nekidőltél combjaimnak
hajad úgy omlott ölembe
feketén mint nyári zápor
kezed egyre szorosabban
kulcsolódott hangszeremre
szaporázta nyelved is már
nyugtalankodott a vulkán
s kilövellt forrón a láva
alabástrom melleidre
sima gömbölyű hasadra
kisimult parázsló arcod
szelíd őz-szemekkel néztél
mikor engem szádba vettél

Pollágh Péter

A Dédi betűi

Összehúzza magán a kardigánt,
és felül a libabőrös nyugágyon,
bőgős idő van, esőnap, a házak
összeszürkézték az eget, szét-
gurultak az ispotálysínű tabletták.
Minden viharok dédanyja közeleg:
olyan, melyben elfagyott, elveszett
egész Felvidék. A Dédi így mondja.
A hírekben hidegfrontnak mondják.

„Kimondták az ítéletet felettem, bűnös
vagyok, mert magyarnak születtem”:
ilyen hosszú a címe a könyvnek, amit olvas.
Öreg mondat, egy-egy betűjét már leverték,
lekaparták: másnak ez édes latin, mindegy,
de nekem még, mint egy tiszt, jelent valamit,
érezem: összekoccannak, fáznak a betűk.

Ómódi lámpának látom ma már,
lesüti a szemem, ülök temetetlen
fényben, az ő hűlt helyén.
Melengetem a betűit. Nem maradt
bűnöm, felvitte mind, azt hiszem.
Kardigánom sincsen.

Deres Kornélia

A példakép

Apa egy piszok szimuláns. Kint ül a fényben, tolószékben gubbaszt, de ha eléri az árnyék, és fölsikolt, tovább kell tolni a napra, nincs mese. Közben megpróbálok nem gondolni arra, mi lesz vele este, olyankor igazán kibírhatatlan, akár egy főnök. Rendes szakmája kéménysöprő.

Apa egy piszok szimuláns, mert sosem jön velem szerencsét hozni, hiába figyelem éjjelente a gombjait. Azt mondja, nincs benne munkakedv, de tudom, hogy ilyenkor az életre gondol, vagy arra, mikor anyu beakasztotta a szekrénybe, mint egy munkaruhát, és csak tavasszal engedte ki.

Apa egy piszok szimuláns, mindig figyelni kell a szakállát, olyan nagy ütemben nő. Után kell vágni, mint a zöldeket. Gondosan, udvariasan, és közben vigyázni a csillogó gombokra. Vágás után mindig boldog, és elmondja, milyennek látta a világot a szakáll mögül. Mint egy befalazott kéményt, túlzónak.

Bajtai András

A sötét útitárs

(részlet)

Lassú csapások után megszegyenített kezek
löknek be a ketrecekbe,
hogy farkasszemet nézzek a férfival,
akihez a vereség folyosója vezet.

Szemében még ott a rémült kisfiú,
aki nem élte túl a vér hajótörését,
és arcán, akár a tűz emlékét őrző barlangrajzok,
felragyognak gyerekkorom harapásnyomai.

Nem jöhet velem. A sötétben hagyom,
leválasztom magunkról árnyékát,
és megengedem neki,
hogy annak a másik embernek az életét élje,
akihez most még semmi közöm,
de akivé majd ennek a sötét utazásnak a végén válok.

Mert a sebek mögött kunyhók vannak,
vékonyfalú, reszketeg viskók,
bennük hajlott hátú öregekkel,
elforgó napszakokkal,
felöltöztetett tükrökkel,
és a menekülő örömmel,
ami eltaszít, hazahív.

Sirokai Mátyás

A beat tanúinak könyve, II.4.

A labdajelenségek első nyomai az őserdei időkből maradtak fenn. A tűzrajzok idejéből, a kivájt, égnék fordított fatörzsek idejéből, a függőleges kenek korából, amikor nem a csónakban, hanem mellette ültek, nem evezővel irányították, hanem verőkkel, nem a vízen utaztak, hanem az űrben, orral a nap felé. A labdák egy-egy égitestnek felelnek meg, mozgásuk és egymáshoz való viszonyuk pedig az űr egy körének, amit a játékosok megidéznek, bejárnak, megszeretnek, megjegyeznek.

Mindig az Első Föld napjához tájolnak, mert a gyerekek, a nők, a tenger űrhajói és a szárazföld állatai nem merészkednek a Holdon túlra. Ők a kapocs, ami a labdázókat első otthonukhoz fűzi. A gyerekek, akik az odaadást hirdetik és a nők, akik a dagályt, a tenger űrhajói, amik a háromnapos sötétet és a szárazföld állatai, amik a mindig figyelő szemeket.

Kukorelly Endre

Végső Dolgok

*Aztán mindenki kereste
okát a furcsa szagnak.
(Borbély Szilárd)*

Isten mivelhogy emberrel harcolna
Embertől eltűzött ereje lesz néki
Nem égi vagy földi nem lelki se testi
Égi is földi is lelki is és testi
Mégis fáj mindene jó hogy jön az este

Faleveleket a jóisten rajzolja
Dombot hegyet zölddel jóisten festi ki
Isten keze szíve szemeszíne teste
Erdő madár tenger ezt is isten festi
És lefekszik este lenyugodik este

Az istennek pedig emberrel harcolva
Embertől eltűzött ereje kél néki
Égi földalatti lelkes is és testes
Ettől fáj mindene jó hogy jön az este
Mert már el van veszve minden el van baszva

Teremti hogy este semmi ne látszódna
Ember ne látna hogy ne látná őt senki
Égbe földbe szemét hasztalan mereszti
Feküdjön az ágyba senki ne keresse
Mindent elfeledne benne megfürödve

Vécsei Rita Andrea

Tacheles

Ezerkilencszázkilencben megnyílt
egy áruház. Selymek, tafoták,
keménykalap, csontnyelű esernyő.
Egy lány gyöngyös ridikült keres,
bézs legyen vagy fekete, izzad a kézfeje,
hátrasöpri a kontyából szabadult tincseket.

A graffitik előtt sokáig ácsorog,
teleobjektívvel is csinál néhány fotót.
A húgyszagot észre sem veszi.
Meggérdez egy-két squattert, hogy
nem zavarja-e, ha fényképezi. Zavarja.
A csavart korlát föléről egész jó lett.

Ahol a szép, barna hölgyre segítették
a teveszőr kabátot - a csincsillabunda nem
volt kedvére való - rozsdás vasló patája alatt
összegyűlt vízben cigarettacsikkek áznak, mint
csata után a pinceszintek. És mi volt a tachlit
a padlóssal: foglyok és zárt, ferde tetőablaksor.

Félház Jaipur és Patyomkin után, gallery
a hátsó udvaron, szórópisztoly-nyomok.
Kamionkanapén, vaslegyező lamelláknak
dőlvé ülök, vázában művirág. A pasi rám nevet,
néztek be hozzá, karja pont olyan színes,
mint nemezből gyúrt péniszszobrai.

Borbély Szilárd

[ha minden olyan

*Ha minden olyan lesz amilyen volt
vagy inkább amilyen lehetett volna
nem lesz benne ami sose volt
az elmúlása annak ami volna
mert ugyanaz lesz az is ami volt
meg az is ami csak lehetett volna.*

Ughy Szabina

Felhajtóerő

„A nagy kétségben árnyékok mozognak,
a lélek rezdülései. A kikötő felett fehér írás:
Elmész. Visszajössz. Nem halsz meg soha.”

Miklya Anna

Ékszer

(részlet)

Persze, hogy félték, de csak az elején, aztán feledésbe merült ez is közöttük. Akkor viszont még félték (értsd: be voltak szarva). Sétáltak a hatalmas városban, az óriások városában, a sárga, hatalmas házak, óriások házai között, szorították egymás kezét, és folyton a félelmükről beszélgettek volna, de nem mertek megszólalni sem.

A házak meg nézték őket szótlanul. A házak (az óriások) szemszögéből olyanok voltak, mint két egér, mondjuk két megcsonkított, levágott farkú kiséger, akik be vannak szarva valami apróság miatt, és szorosan fogják, el nem eresztik egymás kezét.

Orcsik Roland

Palicsról álmodom

(részlet)

A Nádas Szállót leépítették,
kibelezték a Bagolyvárat.
Közben egy duhaj katona
a vízi isten porcelán
szájába tüzelt,
mintha bosszút állna
mindazért,
mit a háborúban égni hagyott.

Mégis mintha megcsillanna
a hol nem volt idill:
a vasútátjárón túlra csábít,
egészen a nagy diófa zöldje
mögé rejtőző
Homokvár bejáratáig.

Lanczkor Gábor

Feltámadás utáni negyedik vasárnapra

Hogy öt pár kereke közé befogva
a tiszta vércsatornát a lokomotív
töröm pengéjén megindul kattogva,
kítartott jobbom mint egy tört diadalív
és megremeg a markolat kezemben,
amíg befogva öt pár kereke közé
a vércsatornát a felhőkkel szemben
megindul a mozdony a pengén fölfelé
feltámadás utáni negyedik, szeles
vasárnapon, Apollón ajka összetört,
előtted mindhárom, az utolsó dalok,
a szürke fellegekbe belesápadok,
Erósz beszél, szeress, és én szeresselek,
és közben jobbomból elejtem ezt a tört.

PRAE023

Marno János

Képek

I

Felületek mint a mélység
kérdésére adott feleletek.

II

Feleletek mint a mélység
kérdését fölvető felületek.

A man with dark hair is shown in profile, looking out of a window. The room has floral wallpaper and a framed picture on the wall. In the foreground, a white computer keyboard is visible on a wooden desk.

Nyilas Atila

Madách tér

A te süllyedésed és az én emelkedésem
— mintha egyazon hintának mérlege —
megjósolhatóan végbement,
végbemegy.

Tudható mint sejtelem,
biztosabb,
mint egy ekvivalencia.

Már csak azért is, mert én beszélek,
akkor is, ha ez itt önmegszólító,
ha szereplíra,
női hang.

Mikor egy szinten voltunk,
az se ugyanaz volt,
más volt vektorunk.

A te süllyedésed, az én emelkedésem,
és viceverza, de ne legyen,
most,
most se legyen igazam.

Hogy éltünk, nem hiába

(részlet)

Éltünk Kalászon, Budán, Keszthelyen,
mi nyúl-urak és csaholó kutyák,
térdre estünk minden kupleráj előtt,
hogy elfelejtsük Isten ostorát.
Ittunk, nem szégyen, se a másnap,
szerettünk, nagyon... főleg egymás humorát,
elkerült minket tragédia, bánat,
virágba borítottuk nőink templomát.

Kedvünk nem tűrte, ha gúzsba kötött
otthonról érkező kétségbeesés,
férfiak voltunk, bátrak, erősek, szentek,
nyomunk azóta por, feledés
homokja lepte be, s elfújta vagyonunk,
hogy éltünk, s nem volt otthonunk.

Pál Dániel Levente

A vanból előbb volt, végül örök lett.
Mikor valaki meghal, mások éppen röhögnek.
Mikor már a stáblista megy, én akkor kezdek félni.
Az ember nem tud nem magáról beszélni.

Elmondja, hogy tegnap hűvös korlátnak dőlt a háta,
és hogy rettegett, hogy beleszorul egy csuklós busz harmónikájába.
Mert ha laktak is itt, elköltöztek rég a józan érvek:
egy múltban elképzelt jövő a város, rendezte a nyolcvanas évek.

És hogy nyugtalanító ez az egész, mint az a mitikus sárga kéz volt,
amit a falba látott gyerekként – alatta fel nem száradó vérfolt.
Hogy nem volt szabad azokra a gránitlapokra lépni,
amik szürkék – csak a fehérre. Random szorongások. Épp mi.

Felsúrolni a fürdőt, mikor nagyon kell pisilni.
Sírni, behugyozni, súrolni, megint sírni.

Épp mi

Závada Péter

PRAE027

Kele Fodor Ákos

Bevonat

Anya, a tengeri vidra aki vagy, engem, a kicsinyedet moszattőbe csavarsz, hogy a felszínen lebegjek és rejtőzzek. Megóvsz a rókakápától, aki farkával üti agyon a hattyút, pedig én papagájhal vagyok, és az aljzaton vackolódom el: vékony nyálbevonatot választok ki, körülöttem lebeg, gubóvá forgolódom e nyálat, így burkolózok be. Ne más takarjon, mert annak ára van: a mangalica emse is bevacol és lefial a hó alá a gulyakútnál, és egyik kölykét elfekszi, a holt hústól feltámad egy oltalom elleni étvágy, és a többit is feleszed, anya. Inkább döglött hulló ha lehetnél, és hasadban lennék a tojások, engem héjak fog át, és nem hagyatsz el. Mert hiába fed a hó, és hiába ha göndör test véd, anya – kívüli vagy. Nem segít, ha feleszel, hogy visszatérjek beléd. Jobb a gyíkhasad, mert benned, az állatban, nincs világlás, már tulajdonságok nélkül való a halott hék a sötét gyíkban; nincs köröttem köves bevonat, oldott vagyok benned, kikelni sem kell, a fényre kirepedni, lehetek csak egy rossz faj, aminek nincsenek határai, és ez úgy óv, hogy nem burkol, hogy nem burkolsz. Mert te voltam, nem benned.

a hetykeség, amivel régen mindezt néztük,
lassan oda. a gyerekkori barát
temetése, egy szülő kézfején az elburjánzó szemölcs lila
szedergömbjeiben lappangó halál. és elfehéredett ujjad, ahogy
a telefonkagylót szorítja, míg a patológus
matat a kartotékok közt, szuszog,
és újra kérdezi születési helyed: ketten is
várnak ugyanis ezen a néven arra, megélik-e
még a nyarat. (ki főzi be a sok gyümölcsöt.) ha
elkezdődik, sosincs vége, legyint egy hájas, izzadó
cigányasszony a váróban. sorolja: két éve
az ura, aztán a fia, egyik menyé, jó, az legalább
öngyilkos lett, sose
volt normális, éjjel sikoltozva ébredt, húsklopfolóval támadt
a fiamra, képzelheti. de a legkisebb is. húsz éves se volt, szép,
mint a nap, a csontját ette fel a méreg. nekem meg, ha
leveszik a mellyem, milyen asszony
leszek, mondja meg. kinek kellek. arréb húzódsz a csípős
szagtól, míg elmorzsolja a könnyeket
a szemében. a táskájából
kinderszeletet csipked lopva, markában tompítja
a papírcsörgést. mintha baj volna, hogy még eszik. a novemberi
kórházkert, hazafelé, szinte dühítően
ártatlan: mit tudja a fa, hogy a kilépőnek
hogyan szúr a szívébe látni, ahogy sárga lombját ledobja.

Magyari Andrea

(biopszia)

PRAE029

Schein Gábor

Nyári eső, áttetsző határok

(részlet)

A várost a felejtés építi. Csokoládébarna kutyák szaladgálnak a parkban a Duna jobb, vagy bal oldalán. A sötétséget uszályok szállítják. A parkokat körülkerítik, és tavasszal új virágokat ültetnek, nefelejcsét, árvácskát. A szobrokat időnként ledöntik, másokat állítanak a helyükre, új neveket adnak az utcáknak, de még sokáig a régin nevezik őket. És vannak megmagyarázhatatlan változások. Egyik napról a másikra eltűnnek a verebek. Eltűnnek a sakkozók a parkok kőasztalai mellől. A könyvekből kitorölnek szavakat, mondatokat. Senki sem emlékszik rá, hogy ott voltak, és ha néhány visszatér közülük, csodálkoznak, és nem értik őket.

Szócs Petra

Barna vagy

Barna vagy, én szóke,
úgy nézek ki, mint te húsz évvel ezelőtt,
és öngyilkos leszek.

Egy medálra rávéseted: „legjobb barátnőmnek”,
nyakamba akasztod,
és a gyászmenetben jót röhögsz az egészen.

Minden csütörtökön ebédre hívsz, és gyözködsz,
hogy nyúljak a varrodobozba.
Barna vagyok, mint te tíz évvel ezelőtt,
hozzám írnak verseket, te szóke vagy,
és öngyilkos leszel.

Azt mondom, mindent tőled tanultam,
kedvesen magamra kenem dán púderedet,
és a gyászmenetben jót röhögök az egészen.

A tűzoltótorony felé sétálunk,
mustárt veszünk,
hajunkat fújja a szél.
Te barna vagy, és én is.
Olyan árvának érzem magam.

LEVITATIO

(részlet)

Botticellit mindig csodáltam.
Bár közöm hozzá semmi – talán meg sem értem.
Nálam a nő, aki előttem áll,
csontváz, leginkább szikár, néma rög.
Egy fehér ing a délutáni szélben.

Szőllősi Mátyás

A man in a black leather jacket and cap is shown in profile, looking upwards. The background is a wall covered in graffiti, with a prominent yellow smiley face on the left. The lighting is dramatic, highlighting the textures of the jacket and the wall.

Korpa Tamás

A hosszú napszak

(részlet)

aki korábban végignézte akit korábban
hallgatott, nincsen jelen itt; de arca mozgó
fogolytábor valahol asztalszomszédja szemében:
gyanú és bilincs. nehéz csapadék koppan
a zárda feneketlen ablakán. *akiért nincs mikor*,
szünet nélkül pulzál a pontnyi kerekasztalnál
belül. gerinctelen, terepszínű lepkék, felületeket
ütve rajtunk, nyüzsögnek. pedig alig száradt
lapockáink csattognak csak. nyelvünk leperog
előttünk mint egy intro a Square fényreklámján –
és elbírja a főbünt a szó lágy, arrogáns pereme,
a technikás sorvég.

Simon Márton

Szeretnék lenni, de nem

Ezen a fotón csak a szemed látszik, meg a pléd, amibe csavarva ültem én is, egyébként meztelenül, egyszer. Amikor néhány napja véletlenül összefutottunk egy szórakozóhelyen, végig erre, a képre gondoltam – te közben illedelmesen érdeklődni próbáltál a mivanvelemről, vagy valami más, közepesen érdektelen dologról. Ha jól emlékszem nem válaszoltam, de aztán hazafelé annyi eszembe jutott, hogy semmi. Mit mondhattam volna? Hogy egy szentimentális közhely szeretnék lenni a szádban? Már hajnalodik. Ha lenne tévém, most bekapcsolnám. Vagy épp ki. Ülök, a szoba üres, fehér fala ilyenkor lesz kék. Mint akinek a szájába ment egy szőke hajsza és képtelen szabadulni tőle, csak ez jár a fejemben. Van ilyen. Hogy rájössz, hogy semmi. És állsz és szédülsz és hallgatsz, vagy ülsz 5:43-kor egy kanapén egyedül, egy másik plédbe csavarva, közhelyeken rágódva. Olyan csendben, mint aki arra ébred, hogy ötvenhét éves, süket, polinéz gyöngyhalász lett, aki egy fotóba szerelmes, és valaki lélegezzen helyette, mert fölötte nyolc méter.

Zilahi Anna

Utolsó szó jogán

A zsibbadt végtag szűrő kijózanodása, ahogy itt ülök egy savas nyelőcsőben és, ha volna levegő, mondhatnám, egy légtérben egy sereg medúzával, van, hogy én is a csalánosba járok öntetszelegni.

Szeretnék, mint ahogy szeretni szoktalak,
azt hiszem, ez csak magával mérhető.
Mintha attól félnék, hogy a fajsúly
nem éli túl a feltételes módot, aztán persze
miért tudom még mindig kitapintani az ütőeremet.
Nevetek, nevetem a mindenkori áruló
önmagán gyakorolt pallosjogát, a nyakamhoz kapok,
figyelem, ahogy a vér belülről dobol
egy megszokott gumiszoba falán.
Felteszem, az ínnyitorláról néha kilátás nyílik,
kilátás az égre, és az ég, féligáteresztő hártya,
zsírpapír bőre ide átenged, de vissza semmit.
Nem tudom, melyik ugyanolyan fehérnek tűnő
arc a haza, ezért, amint megfeledkezem a szigorrról,
oda fekszem, ahol ágy van, kényes leszek a magányra.

Minden látszat ellenére, ez itt csak a felkavarodott
mély, nem átjáróház, remélem, megértik a piranhák,
és amikor lerágnak rólam a bálnát,
hozzám érve megtorpannak és beérik ennyivel.

Térey János

James Ensor szponzora voltam, támogattam a nemes szorongást

(részlet)

Krisztus bevonult egyszer Brüsszelbe,
De Brüsszel azóta kivonult Krisztusból:
Együttlétük boldogtalannak bizonyult.
A karneválnak most aztán vége.
Miközben a bús Brüsszelt
A Halál hajszolja,
Belga szívem ketté: két országra hasad.
A mesebeli fiúk világgá mentek,
Hogy megtanuljanak félni;
Aztán ott találták magukat
Egy ismeretlen lakásban, másnaposan,
Nemhogy a napsütötte utca, de még
A kerület nevét sem tudva.
Siegfried tépázott szívében
A mazochizmus egy kifinomult
Neme, a német lelkifurdalás.
Tavaszi kedvét mégsem szegi semmi,
Kijelölt ösvényén végigsétál: „Világépítő Ösztön!
Mindent egy trón és néhány nő miatt.”
A fúga hideg művészete,
Ismétlő rítusa ural mindent:
Önfarkába harapó jubileum!...
A név, ha egyszer
Szétterült a földrészen, örök lesz,
Latin csevej forgatja,
Becézik a szfinxmosolyú szláv nők,
A piac hirdeti untig a szépségét.
(...)

Gerevich András

Családi időszámítás

A kakaómat a tengerbe csöpögtettem,
és figyeltem, ahogy feloldódik az édes barna pötty
az Adria átlátszó, sós nyugalmaiban
és egy pillanat alatt végleg eltűnik.
Ma vagyok napra annyi idős,
mondta anyám, mikor befejeztük a reggelit,
mint halála napján az anyám volt.
Fejest ugrottam egy szikláról a vízbe.
Tavaly napra pontosan tudtam én is,
mert hetekkel korábban kiszámoltam,
mikor lettem napra annyi idős,
mint az apám volt, amikor megszülettem.
Unalmas hétköznapi volt, szerda,
reggel az ágyban kortyolgattuk a kávé,
szűrt a borostád, ahogy megcsókoltalak,
mint bennem a tudat, hogy nem lesz,
ki a homokórát újból megfordítsa.

Nagy Márta Júlia

Lefejezetlen Holofernész

Cinkos pillantástól farkasvaksáig terjed minden éjszaka és erdővel beszegett látótér, üvegekék horizont, meg a közeledő szeptember; én hülye, megálltunk, és fotóztam a történelmi síneket, meg a haltetemet a tóban. Se határ,

se eset, csak a csupasz strand, szezonvég, meg az a delejes kék szempár, harag és Holofernész feje nélkül. Meg a képmásom egy idegen autó ablakában, szemüvegben, amiben nem látok elég jól, sem túl messzire.

Fehér Renátó

Random-ország

(részlet)

(...)

A szürkemarhás, karikás ostoros, Mátyás templomos országimázs országa.

A gaz föltörte hősi halott emlékművek országa.

A karhatalmisták, forradalmárok, pincébe menekülők, munkástanácsok és a csőcselék országa.

A visszanevezett utcák országa

Az elforgácsolódott hősök országa.

A *Milyen 6 millió?* országa.

A múltat agyon beszélők, a múltat végképp eltörlők és a múltat visszaállítók országa.

A gyilkos vagy sumák nagyapák, önző, hazug, impotens apák és koravén vagy infantilis fiúk országa.

Az arcátlan és pocsék koppintások országa.

A kihagyott tizenegyesek országa.

(...)

Lesznek, akik majd kinevetnek.
Ti ne hallgassatok azokra.

Olyanok ők, mint a cserepes
Urasági kastély gyermekei:
Nevetik a durvaorrú parasztot,
Mikor trágyás szekerén elindul,
Hogy kenyérré kovászolja a földet.

És lesznek, akik elszörnyülködven
Ilyesfélét beszélnek egymásnak:
Miket össze nem fecseg ez az ember!
Hisz ez bolond, zárjuk el hamar,
Lázás hitét lehűti majd a magányosság.

Erre pedig csak azt mondhatom,
Az én akarásom nem bolondság,
Hanem tövigkalászos táblája a tibennetek
Még csak csirázó búzaszemeknek.
Az én hitem a földnek melegsége
És miként a föld szétszítja melegtét
Gyenge füveknek, rengeteg erdőknek egyaránt,
Az én hitemet úgy osztom szét közöttetek.

Ti mégse hallgassatok a szörnyülködőkre
És meg ne vessétek őket:
Mindannyian és egyformán
Testvéreim vagytok.

Finy Petra

**József Attila:
Tanítások 1.**

Sopotnik Zoltán

Kávézó balra

(részlet)

A kávé és unikum mögött
felsorakoztak az évek,
majd Tündi, Cappa
élettársa váratlanul megőrült.
Semmi különös, szimpla
eljárása az agynak.
Gyógyszert, meg levegőt
lehet venni rá.

Állítólag az esély már ott
volt régóta, mozgott
benne a ferde biokémia.

Néha, minden ok nélkül
meztelenre vetkőzött,
polgármesteri hivatalban,
szigorú házibulikon,
hentesnél. Pardon.

Szerintem csak fontos
szeretett volna lenni.
Fontos szeretet.
Ennyi. Ilyenkor még
egy angyal is lámpa-
lázás lesz.

Kollár Árpád

Ha bevágod

Ha bevágod azt az ajtót, megnyílik a húsod,
ha felfeszítéd, bezárul minden indulat.
Szemedben sárga koszorúk, huzatos pupillák,
a fáradtság pocsolyái. Vönuló örmények
abban a tükörben, menetoszlop, bukdácsolás.
Ma nem történt semmi, holnap nem történt
semmi, cigányos bőröd épp a tárgyakhoz ér.
Ha berúgod azt az ajtót, felsír egy lánygyermek,
ha behajtod végre, az a lánygyermek elvetél.

Izsó Zita

Hibátlan sötét

(részlet)

“A büntudat olyan, mint a félelem.
Hajt, hogy életben maradjunk.”
(Thomas Hauser)

Este nyolc után ellepik az utcákat a katonák,
egyforma ruhában,
mint a kórházban a betegek,
a csukott szájak mögött halhatatlan sötét.
Kijárási tilalom van. A szavaknak is.
A sortűz után az emberek
(az utóbbi időben főként asszonyok)
szólongatják szeretteiket,
azóta a legtöbb spanyol név
üres halottas kocsi.
Másnap templomba mennek,
az úr vasárnapi apa lett,
egyre kevesebben hisznek
a véletlenekben,
Isten dolga a szeretet,
ahogy az üres mentőöv öleli a tengert,
vagy a stadion nézőtere
az elmaradt meccsek színterét.
(...)

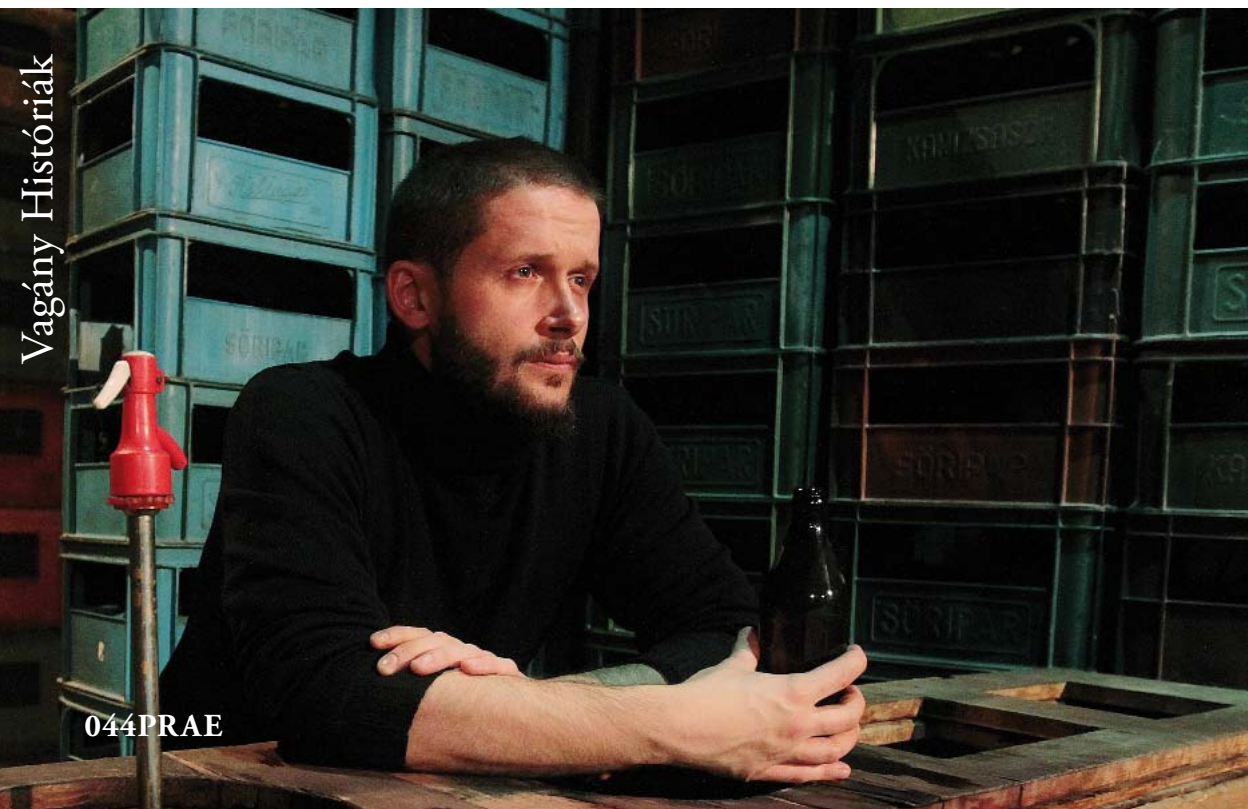
Tolvaj Zoltán

Szerelem

(részlet)

(...)

Találkozáskor szorosan egymáshoz tapadnak, összeolvadásuk nem lírai, leginkább csak végleges. Kisvártatva a hím szíve leáll. Ritmusa már megzavarná egygyé váló érrendszerüket. Teste a nőstény új végtagja lett. Hormonok hatására időszakosan spermát fecskendez a gazdaszervezetbe, mely közben a saját szöveteivel élteti. A közös vér összetételével és hőmérsékletével feltámad egy új szövetség, lelket nem igénylő paktum. Egymás halála inentől egyiket sem érinti mélyen, állagukból felszívódnak a nyelvtani személyek, míg alvó reflexeik szikrája öntudatra lobban a közeg hideg méhébe oltott sötét utódaikban.

A torzulás íve

Áfra János

könyv a hatodik születésnapra, ezt tudtam küldeni a kórházból, nem érti persze, mi az a hullámozó fényű kör a lapon, nem látja még az összefüggést a távoli, izzó tömeggel, amibe korábban annyiszor próbált már belenézni, csak később érez majd rá, és megdöbben, hogy ez a valami teszi láthatóvá a papírt, de a kisfiam most csak lapozni tud, próbálja elképzelni, hogy valahol, még nálam is távolabb, vannak más égitestek is, amik nem férnek el a kertünkben, de még a világ legnagyobb kertjében sem, persze neki most csak annyi a nagy tér, amennyi az új színes tévénkből elé vetült eddig, ehhez kell hozzáigazítania később a bolygókat, a körülöttük keringő holdakat, aztán a távoli csillagokat, és miután megérti, hogy a Nap is csak egy közülük, ráadásul nem is a legfényesebb, mindent kezdhet előlről, ez jóval a sugárterápiám után jön, sőt, jóval a bomlásom után, akkor már nem tartom rajta a szemem, mert nem is lesz, de karácsonykor még egy otthoni ágyról nézek szét, átlapozom a csillagászati könyvet, amit születésnapjára küldtem, majd elolvasom az utolsó sci-fit, addigra ő is megismeri a hatágú vágást a hasamon, eszébe jut róla a sötét égbolt, majd az ágyon félrebeszélve próbálok ülve maradni, próbálok odaadni neki *A kis herceget*, közben észrevétlenül tanul meg félni a feketelyukaktól, így nem lesz meglepetés, ha nyomtalanul eltűnők

Krusovszky Dénes

Elégiazaj

Te nem emlékezhetsz, de én
tényleg felemeltem az udvarvégi
sárban heverő öreg téglát azon a hajnalon,
és amit alatta találtam,
abból ki lehetett volna olvasni
a következményeket.

Az ászkák gyönyörű, kemény teste,
precíz mozdulatai a szemem előtt,
semmi felesleges nincsen bennük,
de te meg én, mások vagyunk.

Aztán egész reggel, kialvatlanul
kerestelek, vékony hangon
síkítózva mint egy elcsapott
péklegény, hogy hol vagy,
Bíró Jánosné, hol vagy?

Ebből lett végül ez a hallgatás.

Újra kamasz vagyok, mert annak kell lennem. A betonfözelék alatt fuszlizok azzal, aki rozsdatincset ujjam köré fonta. Korrodált gyűrű, de gyűrűnek gyűrű, és még napokig sampontól illatos. Külső lábfejem a vádliján lassan vándorol felnöttebb ölelések felé, mégsem tőle nyerem el majd vesztenivalóm. Piszkos dolgokról gyónok, főleg a képzelet műveiről. Gyóntatom csuhája beleremeg, így leszek falra festett ördög, lángvörös, mint egy pofon nyoma. Aztán gyónok neki is, vörös haja alatt piros fülébe ságva, mint plüssfüggöny mögött mormoló színészek. Szavaim túlcsondulnak. Verejtékként a nyakán, hegyi pataként a hátgerincén, hogy belezuhanjon minden a félelmébe, az elutasításomba. Csak nézem az eget hanyatt dőlve. Alattam gyóntatom habitusa, hátamat darócként dörzsölő föld. Bámulok a végtelenbe, mint egy sokkal szűkebb kékes-szürke szembe. Alagútba, mely alatt, akár a napszíttá ruha, kifakul a bőr, és ahol a recehártya elfelejt látni.

Ijjas Tamás

László Noémi

Szeptemberi elégia

(...)

Felemás évszak: szoknia kell most
szemnek, szívnek a forró, színes
nyári kavargás elcsendesüléséhez,
a képből lenge levélként egyenként
szöknek ki a vérbő árnyalatok, lágy,
hűvös esőként hullnak a kékek, szürkék,
zöldes-feketék, barnák, földre és ágra és égre,
kopogás, zuhogás, ropogás –

és a nyárnak vége.

Kemény István

A királynál

Tudom, hogy csatára készülsz, uram,
és az időd drága, lehet, hogy ez lesz
az utolsó estéd, vezéreid várnak, mert
stratégiád se tökéletes még, és szolgálid
már készítik pompás de könnyű, talán
utolsó lakomádat, színes sátrukban
pedig sietve szépítkeznek a lányok,
nincs most időd sokat fecsegni, pláne,
hogy az ellenség táborából jöttem,
ott nőttem fel, ott tanultam, ott voltam
szerelmes és ott a múltam, nem áruló
vagyok mégsem, hanem utazó, vándor,
bölcs és szemtelen, most nagyon bátor
és egy kissé meglepett is ettől, de se nem
őrült, se nem részeg, és se megölni, se
eltéríteni nem akarlak téged, egyszerűen
csak jöttem, megkérdezni tőled, hogy
üzensz-e valamit a legszélére,
mert én odatartok éppen, hogy
átszóljak vagy átkiabáljak onnan,
mert meguntam, hogy hallgat az Isten.

Csobánka Zsuzsa

Húrozás

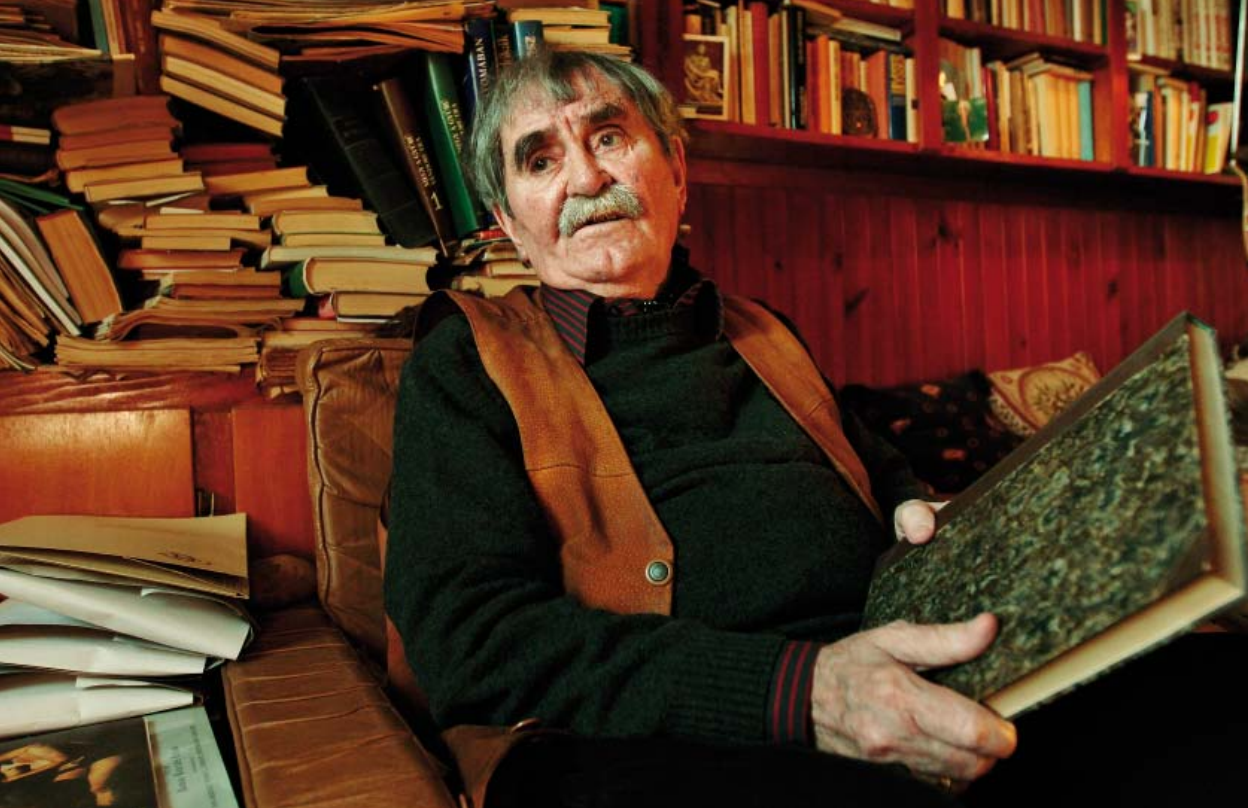
Meztelen nő az ablakban,
szűkülő perspektíva szemben.
Árnyékos teste a bérházra dől,
nem szeretett soha könnyebben.

Benyúló holtág a híd alatt,
a szigeten végtelen köröznek.
Kitágult szíve egy liftakna,
rám pára feszülve süllyed.

Húrokat feszít ki reggelre,
kimarja a színt és a fóncsort.
Több gömbbel álmodik egyszerre,
a fehérben sós kávé t kortyol.

Hosszú az utca a széleken,
hajamba vegyült egy ősz szál.
Kardozik bennem a végtelen,
gömbökből teremt-e oltárt.

Juhász Ferenc

Tékozló Ország

Ó, ember, a hitedet ne veszítsd el, őrizd meg a lélek nagy hitét!
Ki volna nálad nagyobb, nem lehetsz vágytalan, ne tűrd a szenvedést.
Ha kell, hát százszor újrakezdjük, vállalva ezt a legszebb küldetést,
mert a szabadság a legtöbb, amit adhat önmagának az emberiség!

PRAE051

Ez itt, az út mellett a vándormutatványosok sátra. Színes plakátok, tarka zászlók és villódzó izzósorok viszik a hírért, de ahogy közelebb érsz, egyre halkul a szóbeszéd, mi szél hozta őket, mi várja az éhes tekinteteket odabent. Miféle szerzet az, akit elfüggönyözött ketrecben cipelnek be a teherautóból és sokan csak találgatják, mit jelenthet a kamionok oldalán a felirat, hogy az családnév vagy egy hely, hogy létezik, vagy egy könyvből vették, netán meséből.

Jólértesült vénasszonyok valami keleti páriát emlegettek, afféle testté lett tükröt, a rosszabbik fajtát, aki úgy torzít, hogy ránézel, és ami a legrosszabb benned, ami épp neked elviselhetetlen, az néz vissza rád. Elképesztően sikeres. Az ember kíváncsi, a következményekről hallgat a média, természeténél fogva.

Te régebből tudod, az a masszív ketrec nem rabságban tartja, hanem védi őt, ha úgy tetszik, munkavédelmi öltözékül szolgál. Régi ismerősökként, biccentéssel vesztek tudomást egymás jelenlétéről azon az estén, amiről tudod,

a falusiak sokáig nem beszélnek majd, és biztos, ami biztos, minden tükröt összetörnek otthon, és a halászok egyesével a víz színe alá

merülnek,

hogyan a meder kövei alá rejtsek, ami

bennük

oly sötét, és lesz olyan is, aki görcsös

ujjakkal

szorítja majd az ásót, ha néha eltöpreng, mások pedig esténként úgy markolnak asszonyaik combjába, hogy valami fehérhez jussanak, mintha mindörökre a felejtés egyetlen pillanatában kívánnának időzni ezentúl. És lesz majd valaki,

mindig van egyvalaki, aki éjnek évadján felriad,
és térképet rajzol az első kezébe eső cetlire, aztán
se szó, se beszéd, felöltözik és nekiindul, hogy
végére járjon az egésznek, és a vége egy másik város,
a történet torkolata mindig ugyanaz a hely, ugyanaz a szikla.

Farkasszem

Sehol nincs olyan ünnep, mint egy ostromlott városban.
Ahol ízeltlábú ostromgépek néznek farkasszemet,
és a levegő remegő merevségében is ott hasít
a lángoló kövek és a szegekkel kivert ágyúgolyók íve,
emlékképek a jövő egyik katakombájából.

Hallgatsz: az egyetlen út ide vezetett, mert erre
nyílt kilátás lepillantva arról a kiszáradt földnyelvről.
Ennyi marad belőled átpréselve egy logikus rácsszerkezeten,
ez leszel, ha szöveg nélkül fakad föl a felgyülemlett ének.
Ez az ostromlott torony a föld alatt épült, aki lemegy,
nem nézhet már hátra. Csigalépcsője egy kút mélyére került,
aki oda lenéz, a szem sötétjét látja.

Ha a farkasszemű rovarok neveit kérdi
az, aki ideküldött, akinek mindvégig a hátán
kapaszkodtál, akinek homlokára a ráncokat

fogódzók után nyúló kezeid mélyítették,
marad-e idő akár csak elhallgatni bármit,
marad-e idő lerajzolni a térképekről
széthagyott

lábnyomaid, elszórt hámdarabkáid,
elhullajtott
hajszálaid, vagy már beetted
magad a tájba,
és most várod, hogy ez az idegen
világ rádharapjon.

Úgy akartál jönni, mintha hazatértél
volna, de a szív

lűktető fantomfájdalom. Forog alattad a föld,
minden ide vezet, az úttalan utak, helytelen helyek.

Hallgatod, ahogy gondos kezek halkán földelik kiszáradt nyelvedet.

Tollbamondás

Ez az álom a test anyagából készült, zörögnek benne a csontok, reped a fog. És a nyelv, a fej öntudatra ébredt féregnyúlványa csapkod, vergődik, de a száj sötét üregéről van csak fogalma.

Végtagjaidon tollak. Ajkaid, akár a csontok, csattogva nyílnak-csukódnak. Nyelved hegyével átdöföd a legdurvább kitinpáncélt. Semmi sem kelt benned akkora félelmet, mint a hangod, a rikoltás, ami jelzi, ha vadászni indulsz. Mindig magadban, kihalóban lévő fajtád kódjai nem engednék másképp.

Sohasem láthatod meg azt, ami fehér benned. Szemed és csontjaid tisztasága olyan emlék, amit csak másokból, rejtjelezve préselhetsz ki. Így készülsz egy idea megtapasztalására. A bizonyosság csak akkor jön el, mikor már mindent átformált a belső égés lassú, sötét tüze.

Mire megtanulod a jeleket kőbe vésni, ujjaidból semmi sem marad. Újra kell tanulnod fogaidat.

Írásjeleket tanítasz repülni, vagy elvegyülni a vérrel és beilleszkedni a keringés rendszerébe, a kiválasztó szerveket diszkrétan elkerülve. Így találsz gyógyulást egy régi nyelvtani rendszer rendhagyó alakzataiban. A szív homlokodról szemedbe folyik , elpirul a panoráma, a hegyek visszanéznek rád, és elküldik madaraikat. A legerősebb izom rostjait akarják, abból szónénekké válnak a láncinget egyszülött fiuknak.

Ha ellenállsz nekik, már az övék vagy. Most még te döntesz, kinek adod meg magad, ezt a veled született adósságot, egyetlen örökséged.

Bronz

Csenddé dermedsz, akár egy járatlan út. Bronzba öntött a himlős téli nap, és úgy rezzen meg minden atomod, mint üreges szoborban konduló fémmelv emléke. Ez a fény is, mintha árnyéka lenne egy átütőbb, valódibb sugárnak és alattad az út lelassult, felpuhult maradéka valódi önmagának. Zúg a füled, mint egy hosszan kitartott harangszó visszhangja, mint a közelben folyamatosan mormolt rózsafüzér, mint sohasem alvó, mindig morajló gépváros a párnául szolgáló sziklák alatt. Hajnalban ráébredsz, hogy az állandósult zsongás szavakat formál, a szavakban dalok bújnak meg. Végül minden kő dalra fakad, és a füled hallatára egy várossá áll össze. Várossá, ami elsősorban hangok együtthatója, amit nem megnézni, hanem hallani kell. Az épület szöveg, a szöveg zene, a dal rezgés. A teremtés beszédaktus.

A szem hangja mély

Ami már ott volt a nyelveden, most szembejön,
otthonos homályban, akár egy száj-, vagy zsinórpadráson.
Szemgolyóid egymás holdjaként keringenek,
kölcsonösségük sajátos, bármire pályáznak, végül az agyadra mennek.

Csak ellentétes fogalmakként tudod elgondolni szemeidet.
Mint jót a rosszal, vagy tekintetet a lehelettel, mondjuk.
Ennyire vagy képes. Sírsz, mint aki hallgat, feketén vagy fehér,
Lenyúlsz a sárga csendig, gyökeret markolsz, nem eresztesz.

Finom, suttogó szintagmákat lehelsz köves kezeidre,
ez egy zöngétlen évszak, virágtalan, cserepes ajkakkal
idézed bőrödre nevét. A hó ködként száll alá,
a város idén is tiszta lappal indul, a kövekre írt
kiszáradt szavak összebújnak a hideg hibajavító alatt.

A fehér kimondottan meleg szín. Nézd, ahogy olvad,
hallgasd meg, ahogy néven nevez téged is, szemed
fehérje lepi el a tájat, szűrt fényt szítál széjjel, egymemű,
holbéli tájat archivál, zöngétlenné tesz mindent.
Eltelsz azzal, amiről egy kettényílt szóköz hallgat.

A világ, amit látsz, biztonsági másolat. Az eredeti
ott gömbölyödik nyelved alatt, meghasad egy szóra.
Belenő minden sötét lyukba, kitölti a fogakban rejlő
sötétséget. A fény íze így lesz mustár. A rügyek nyelvén
szól, erős faként nő bal szemed gödréből. Befészkel.

Mennyivel erősebben lát egyetlen szem, ha minden
egyszínű. Mindenhol szemerkél a fehér. A szem hangja
mély, messzire mentél érte. Az odaadás milyen, ha semmid
sincs, ha zsebedben olvad a hó maradéka, egy ázott ruha,
száraz bőrön, szaggatott vonal mentén. Minden új, ha új a vége.

Zsille Gábor

Az én múzsám

Az én karcsú derekú múzsám
néha titokzatosan néz.
Napnál világosabb, hogy legbelül
megvan a véleménye rólam.
Gyerekes ötleteim,
otromba tréfáim
könyörtelenül a kukába dobja.

Bizonyos szavakat, hiába kérlelem,
nem enged papírra vetnem.
Ha például páros szép mellére
hivatkoznék egy szonettben,
jókedve elillan,
fenyegetően néz.
Még nem tartunk ott, mondja.

Az én múzsám feje tele van
képekkel, táncokkal, zenékkal,
ágya szélén kézzel írt
bölcs intelmek súgják,
hogyan kellene élni.
Sejteni véli, mit akar,
pontosan tudja, hogy mit nem.

Időnként viszont szeleburdi,
leforrázza a kezét,
megvágja a lábát,
a liget közepén hasra esik,
három időpontból
kettőt elfelejt,
arra vágyik, hogy támasza legyenek.

Az én sudár derekú múzsámban
rendhagyó erények szunnyadnak.
Hagyományos feladatkörében botlik:
a tárgyas ragozást illetően
a teljesítménye pocsék,
ha fröccsözés után vendégkönyvbe ír,
négy sorban három szóismétlés.

Viszont nagyon sok szép dalt tud,
olyan leveleket fogalmaz,
hogy az csak na,
gyalog elmegy az óceánig és vissza,
mellesleg piszok jól tollaslabdázik,
öt költőből négyet
simán toprongyosra ver.

Az én múzsámnak meglátásai vannak.
Azt tervezi, hogy pótlólag
minden valaha megjelent
írásom elolvassa,
s ez finoman szólva
viszonylag kevés
múzsáról mondható el.

Tóparti

Áfonyabor édeskés-fanyar cseppjei,
drága bíborszín cseppek, végigfolynak
a gravírozott üveg pohár falán,
a nagyanyámtól örökölt, öblös
pohár szélén, végigfolynak
az ajkadon, fogadd e bíbort,
édes nyelveddel dörzsöld szét
fanyar cseppjét a szádon, engedd
egybefutni e bíbort és dörzsöld
az ínyhez, a foghoz,
tapaszd a szájpaddlásodhoz,
áfonyabor kortya a szádban, a számban,
csorduló hűvös pára, lecsókolható permet
a tóparti nyárban,
ki vagy, ki leszel, áfonya,
pajtásom, szeretőm, társam,
mécses imbolygó lángja kéregtutajon,
hétköznap, csöndben, napnyugtakor,
honnan és hová, nem tudom,
egy tóparti rézsűn időtlen,
mi lesz még, mi volt, mi minden,
lehunyt és tágra nyílt szemmel,
lehunyt és tágra nyílt szemmel – – –

Benedek Szabolcs

A vértanú

(regényrészlet)

Miközben én a megbántott, őrlődő szerelmemt alakítottam, Ágnes egyáltalán nem efféle haszontalanságokra vesztegette az időt: akár egy kopó, avagy inkább egy angol detektívregény hősnője, az elveszett vámpírok után eredt, és ha már a jelenben nem találta őket, a múltban igyekezett nyomukra akadni.

Mint azt ugyancsak némi szemrehányással a hangjában elmesélte, a városligeti Vajdahunyad várába is bement, és valamiképpen elérte, hogy megnyissák a segesvári óratorony mását, ahol viszont nem talált egyebet néhány régi bútornál és lomnál. Amikor fölvettem, hogy de hát ha ennyire nem mutatkoznak, és a nagy vérengzés is elmaradt, és Budapest lakossága nem változott át démonokká – mi több, Sárkány László gróf nevét se emlegetik a lapok társasági rovatai –, akkor egyáltalán miért keressük továbbra is őket, miért nem hagyjuk békében az egészet, és éljük az életünket nélkülük, Ágnes dühösen rám förmedt, mondván, ne legyenek kétségeim afelől, hogy Drakula még mindig Magyarországon tartózkodik. Annak oka van, hogy otthagya évszázados rejtekhelyét és visszajött ide, ahonnét hajdanában utolsó útjára indult. Addig nem fog visszatérni, amíg célját nem éri el, és nekünk az a feladatunk, hogy megtaláljuk és megakadályozzuk ebben.

A „nekünk” hallatán borsózdni kezdett a hátam, és mintha apró tűket szurkáltak volna a halántékomba. Ugyanakkor az se igaz, hogy Drakula holléte egyáltalán nem érdekelt. Már csak azért se lehettem közömbös iránta, mert mint azt Ágnestől folyton-folyvást hallottam, nem véletlen, hogy belekeveredtem egy vámpírhistóriába. Mindig mindennek oka és célja van. Az ember nem térhet ki sorsa és küldetése elől.

Ágnes úgy beszélt olykor, ahogyan annak idején Saint-Germain grófja, még a boldognak csúfolt békeidőben, azokban a hetekben, amelyeket famulusaként a Bulyovszky utcai Pongrácz-villában töltöttem, avval a különbséggel, hogy míg a gróf mondatai nyilvánvaló rendszerré álltak össze, Ágnes kinyilatkozásaiban sehogy nem találtam kohéziót.

Megjegyzem, ez akár az én hibám is lehet.

Egyszóval, természetesen engem is foglalkoztatott vámpírvadászatunk állása, ugyanakkor az életösztön mégis csak erősebb volt bennem, mint korábban hittem, és nem föltétlen akartam bizonyos, állítólag reám váró dolgoknak elébe menni. Ahogy teltek a hetek és a hónapok, egyre messzebb került a szilveszter előestéjén látottak sokkja, és egyre inkább előtérbe jött más, aktuálisabb dolog.

Például az, hogy a romló közállapotok és kilátások következtében lemondott a kormány, ami aztán a politikusokon kívül hetekre munkát adott minden hírlapírónak is. A harcias miniszterelnök távozása – alig fél évvel egy megnyert háború, vagy legalábbis hadszíntér után – fölért avval a beismeréssel, hogy a világháború immáron végérvényes bizonyossággal elveszítettük. Tisza István egyelőre ódzkodott attól, hogy ezt nyilvánosan is kijelentse (erre még másfél évet várni kellett), ám onnantól fogva számára sem lehetett kétséges, hogy lefelé vezet az út. Hiába a németek tengeralattjárói, az időnkénti pürrhoszi győzelmek, a központi hatalmak defenzívába kényszerültek. Rádásképpen az Amerikai Egyesült Államok is hadat üzent, miáltal nem csak hogy visszaállt az oroszok küszöbön álló kiválásával fölborulni látszó status quo, hanem az antant még meg is erősödött.

Különböző forrásokból hallottunk róla, hogy az ifjú király titkos béketárgyalásokat kezdeményezett az angolok és a franciák felé (elvégre amit két ember tud, az többé már nem titok), csak éppen nem írhattunk le egy sort sem erről. Az is hamar kiderült, hogy ezek a kezdeményezések kudarcra vannak ítélve: az ellenség addig nem nyugszik, amíg a Monarchiát valamilyen módon föl nem darabolja, miközben az uralkodónak nyilvánvalóan az a célja, hogy egyben tartsa birodalmát.

A helyzet meglehetősen reménytelennek tűnt, amit pontosan érzékelt a Tisza utódjává kinevezett Esterházy Móric is, aki szinte havonta adta be lemondását, ám a király csak valamikor a nyár végén fogadta el, abban bízván, hogy az öreg róka, Wekerle, vissza tudja fogni a szakadék felé rohanó ország szekerét.

*

Kitavaszkodott, és a szénhiány enyhülése révén megint megnyílhattak a szórakozóhelyek. Az élet azonban sehogy nem akart visszatérni a kávéházak páholyaiba. Úgy ültünk Molnár Ferencsel a megszokott asztalunknál a továbbra is néptelen és fénytelen New York kávéházban, akár túlvilágról odakeveredett kísértetek. Holott neki igazán nem volt oka panaszra: végre elkészült az Andor című regény, amit két vaskos kötetben készült megjeleníteni ugyanaz a kiadó, amely ráadásul ezzel párhuzamosan egy novellagyűjteményét is kihozta. Közben egy vígjáték bemutatójára is készült, azon szándékkal, hogy evvel a darabbal fölvidítsa az apátiába süllyedt Budapestet – és rajta keresztül saját magát.

– Egy csődbe ment divatáru-kereskedőről szól – magyarázta, és miközben aprócska és alaktalan füstfelhőket eregetett, kénytelen voltam rádöbbenni, hogy ha már Molnár Ferenc is ócska dohányt szív, akkor véglegesen elveszett a világ –, akit elhagyott a felesége, ő maga pedig vidékre kerül, és korábbi törzsvevője, egy gróf jószágigazgatója lesz. Ott viszont rátalál a szerelem, és a darab végére az elveszített üzletét is sikerül visszaszereznie. A gonoszok és a rosszak elnyerik büntetésüket, a jóság és az állhatatosság diadalmaskodik az álnokság felett.

Megcsóváltam a fejem.

– Kizárt dolognak tartom, hogy ezt te is így gondold.

– Természetesen nem gondolom így – biccentett Molnár.

– De most ez kell a népnek. Arra a három órára, amit a színházban töltenek, feledni szeretnék a folyamatosan csökkenő jegyadagokat, és helyette abba a képzetbe akarnak esni, miszerint minden marad ugyanúgy, ahogyan azelőtt volt. Én pedig készséggel vezetem őket bele ebbe az illúzióba.

– De hiszen ez hazugság!

– Igen, valóban hazugság. Ám egyebet most nem tehetünk, mint hogy szépeket hazudunk magunk köré. Amikor elkezdtem írni az Andort, azt hittem, még képesek lehetünk a világ történéseit befolyásolni. Ma már tudom, hogy ez nem igaz. Türelmesen ki kell várnunk, amíg a sorsunk beteljesedik, addig viszont kötelességünk jól érezni magunkat.

Mindketten akartunk volna még erről mondani valamit, ám ekkor valahonét odapenderült az asztalunk mellé egy kellemetlen és modortalan alak, akinek Schwarcz volt a neve, és futólag mindketten ismertük (elvégre futólag minden pesti ismeri egymást). Mindenféle kétes üzleteket vitt, olyanokat, amelyekben néhanapján mi is benne voltunk, csak éppen nálánál jóval kisebb mértékben, miközben ez a Schwarcz hivatásszerűen lóversenyből és kártyázásból élt. Háborús időkben meglehetősen rosszul mennek az efféle dolgok, így aztán az ipse továbbra is a kávéházakat járta, csak éppen már kunyerálás céljából. Ezúttal Molnár Ferencet szemelte ki, és behízelt módorban, ám kertelés nélkül rögvest a tárgyra tért – természetesen kölcsönről volna szó, amit, mihelyst a helyzet kedvezőre fordul, azonnal vissza fog fizetni, egyébiránt ő maga is röstelli a dolgot, de hát nem tehet mást, a gyerekei éheznek.

Mindaddig nem tudtunk arról, hogy gyerekei lennének.

Molnár Ferenc leplezni se próbálta bosszúságát, miközben a zsebébe nyúlt. Színpadra való volt, ahogy emberünk ábrázata hirtelen megváltozott.

– Öt korona? – Úgy nézett a tenyerébe nyomott bankjegyre, mint aki mindjárt sírva fakad. – Öt korona egy Molnár Ferenctől?

– Nem – válaszolta barátom hidegen. – Öt korona egy Schwarcznak.

Avval anélkül, hogy tőlem is elköszönt volna, érthető ingerültséggel távozott.

A jelenetről eszembe jutott, hogy én is tartozom neki, ráadásul nem is kevés, és egyelőre fogalmam se volt, mikor bírnám megadni. Különösen, hogy a vámpírvadászat meglehetősen költséges szórakozásnak bizonyult.

Ágnes nem vett tudomást a körötte zajló eseményekről, őt kizárólag Drakula foglalkoztatta. Nem érdekelte se az új miniszterelnök, se a Monarchia jövője, de még az se, hogy Fedák művésznőnek esetleg a terhére van, és talán illendő volna kilépnie az erdélyi menekült szerepéből, és megpróbálni megállni a saját lábán. Levéltárakban és antikváriusoknál kutakodott, és egy üde, ragyogó, virágillattal teli tavaszi napon azzal állt elő, hogy sürgősen Pécsre kell utaznunk.

– Pécsre? – Igyekeztem leplezni bosszúságomat. – Aztán minek mennénk mi oda?

– Ha nem akar, természetesen nem kell jönnie – közölte szenvtelenül. – Akkor megoldom magam.

– Persze hogy akarok – mondtam sietve, és ebben volt is igazság, bár nem vámpírvadászatra, hanem Ágnes közelségére vágytam. – Csak azt nem értem, mi dolgunk van nekünk Pécssett.

– A följegyzések szerint Drakulának ott is volt háza.

– S gondolja, hogy most is megvan?

– Ezt nem tudom, de miért ne nézhetnénk utána?

Hogy miért ne? Hát mert például a vonatutazás a szénhiány miatt meglehetősen költségesse vált, ráadásul Pécs olyan távolságra van, hogy ott bizony szállást is kell keresnünk.

Ezt azonban nem mondtam ki hangosan, sőt megint reménykedhettem egy újabb, Ágnessel töltött éjszakában.

– Ismeri maga különben Pécset?

– Én? – Ágnes számon kérően föl vonta a szemöldökét. – Miért kéne ismer-nem? Maga az idevalósi.

Idevalósi alatt a többi erdélyivel egyetemben azt értette, hogy magyarországi. Én viszont hozzá hasonlóan még soha nem jártam Pécsen.

– Semmi baj – jelentette ki Ágnes, miután tudattam vele eme szomorú tény-t.

– A Monarchiában minden város egyforma. El fogunk igazodni.

*

Az indulás reggelje kísértetiesen hasonlított ahhoz a pár héttel korábbihoz, amikor Visegrádra mentünk vámpírnézőbe. Bár éreztem, hogy ezúttal nincs különösebb okom az izgalomra, mégis rosszul és keveset aludtam. Le akartam menni a Ludovikába, aztán eszembe jutott, hogy ahhoz túlságosan korán van – Papp úr (akinek onnantól fogva, hogy a kávéházak ismét üzemelhetek, mintha sose lett volna, elfújták melankóliáját) a külvárosi vendéglősök filozófiája és üzleti tapasztalata szerint korán zárt és későn nyitott. Reggel, vagyis inkább kora dél-előtt, mielőtt a szerkesztőségbe indultam, tudtam nála früstökölni, és esténként is be bírtam kapni néhány falatot – meglehetősen apró falatok voltak, a jegy-adagokkal azonos mértékben csökkentek –, ám a Ludovikában nemigen lehetett eltölteni egy egész éjszakát. Ebben is tökéletesen igazodott a törzsvendégeknek számító nyalka kadétokhoz, akiknek békeidőben sem volt megengedve a hajnalig tartó lumpolás. Így aztán a saját főztömre fanyalodtam – volna, ha mintegy varázsütésre, amint elkezdtem a konyhában téblábolni, nem nyílt volna a konyhaajtó és nem lépett volna be Steigerwald Fanny, hogy ismételtelen bemutassa a Papp úrtól való tudományát.

– Megint elutazik, ugye? – kérdezte kávéfőzés közben, ám hangjában nem számonkérés, hanem melegség és aggódás csengett.

– Honnét jött rá?

– Nem szokott ilyen korán kelni.

– Elnézését kérem, nem akartam fölébreszteni...

– Nem ébresztett föl. Rosszul alszom mostanság.

– Ó, ez igazán sajnálatos! Szerencsére vannak rá kiváló porok. Régóta tart?

– Éppen azóta, hogy maga ideköltözött.

Néhány pillanatra torkomon akadt a szó.

– Nocsak. – Igyekeztem aztán tréfával elütni a dolgot. – Ennyire rémisztő vagyok? Talán attól tart, hogy éjjel magára töröm az ajtót?

– Ellenkezőleg – felelte Fanny, anélkül, hogy a kávéfőzésből rám pillantott volna. Perceken keresztül nem szólaltunk meg. Megint csodálatos kávé-t főzött, amit zavaromban előbb sietve fölhörpöltem (a nyelvemet is megégettem miatta), utána viszont elfelejtettem megköszönni. Igyekeztem minél gyorsabban eljönni a lakásból.

– Hová utazik különben? – szólt utánam Fanny, már a gangon.

– Pécsre.

– Akkor ezek szerint nem itthon éjszakázik.

A fejemet ráztam.

– Legalább jól alhat – motyogtam, de nem vagyok biztos abban, hogy ezt meghallotta.

Lerobogtam a cselédlépcsőn, a keramitos udvaron átkeltemben most is éreztem a hátamon a tekintetét. Ezúttal nem fordultam vissza.

Még soha nem vallott nekem nő szerelmet, és bár az én szívem már foglalt volt (legalábbis így tudtam), ez most meglehetősen fölkaavart. Magamban többször is elismételtem Fannynak azt a bizonyos mondatát: „Éppen azóta, hogy maga ideköltözött”. Közben láttam magam előtt az arcát, és egyre inkább kifejezetten szépeknek találtam a vonásai.

Spórolás ide vagy oda, kénytelen voltam konflist bérelni. A Déli Vasút budai állomása túlságosan messze van az Üllői út és az Ernő utca sarkától – az időmbe még belefért volna a gyaloglás, az erőmbe azonban már nem.

Ágnesbe a jegypénztárak előtt botlottam bele. Szokásos úti ruhájában volt, ami mellől természetesen a gondosan becsomagolt vámpírölő karó sem hiányozhatott.

– Megvette már a jegyeket? – nézett rám szigorúan.

– Nem.

– Akkor mire vár?

Borzalmas nagy volt a tömeg és a nyüzsgés, ami ezen az állomáson nem volt szokatlan, ám a peron ezúttal nem Abbáziába igyekvő vakációzókkal volt tele, hanem katonákkal, akik szabadságukról mentek vissza az olasz frontra, valamint tengerészekkel, akik a Monarchia első számú hadikikötőjébe, Pólába tartottak.

Az egyik pénztár előtt ismerőssel találkoztam: Hunyady Sándorral, vagyis Sándorkával. Szilveszter éjjele óta nem találkoztunk, s most úgy megörlültünk egymásnak, hogy azonmód egymás nyakába estünk. Örömünk csak fokozódott, amikor kiderült, hogy mindketten Pécsre megyünk, ráadásul ugyanavval a vonattal.

– Nézze csak – mutattam be Sándorkát Ágnesnek –, ez itt egy kedves kollégám. Hunyady Sándor a neve.

Amaz összevonta a szemöldökét.

– Hunyady?

– Igen. Talán baj? Különben a földije. Sándorka, azaz Hunyady úr édesanyja révén Kolozsvárról származik. Élt is ott valamelyest.

– Én viszont soha nem éltem Kolozsváron.

– Igen, de hát Erdély...

– Erdély nagy, és Segesvár messze van Kolozsvártól.

Le lettem forrázva.

Sándorka kikerekedett szemekkel hallgatta párbeszédünket, ám jó modora

nem engedte, hogy közbeszóljon. Ágnes hagyta, hogy kezét csókoljon neki.

Az út gyorsan és nagyon jól telt – úgy sejtem, gyorsabban és jobban, mintha Ágnes fejtegetéseit kellett volna hallgatnom Drakuláról és családjáról. Később, az időközben egyik törzshelyemmé vált Ludovika egy félreeső zugában üldögélve, volt időm és módom elmerengeni ezen. Nyilvánvaló volt, hogy Ágnesbe szerelmes vagyok. Az azonban korántsem volt egyértelmű, hogy miért. Sokkal több indoka volt annak, hogy ne szeressek belé, mint annak, hogy mindezek ellenére mégis beleszerettem. Fogalmam sincs, mit szerettem benne, hiszen a vámpírokon kívül az égdarta világon semmi közös nem volt bennünk. Ráadás képpen azokban a hónapokban a démonok is rejtőztek valahol.

Hiába tanakodtam, nem találtam magamban választ. Egy szerb mondás szerint – Sándorkától hallottam – a szerelem az egyik dolog, aminek nem lehet parancsolni. (A másik a szarás, ám ez most nem tartozik ide.)

Különben meg Sándorka is szerelem miatt utazott Pécsre. Mit utazott – utazgatott. Egy színésznőhöz, havonta két alkalommal. Vagy mondjunk színésznőcskét inkább. Nem sokkal tartott ugyanis előrébb annál, mint ahol annak idején Tarnóczy Etelka befejezte eme pályafutását: a neve épp hogy fölkerült a színlapok alájára.

Evvél természetesen Sándorka is tisztában volt.

– Na de a szeme, kérlek! A termete! A csókja és az ölelése!...

Lopva Ágnesra pillantottam, ám ő elmerült a vonatbalak mellett elsuhanó mezők szemlélésében.

Sándorka rábeszélte, hogy írjak kritikát arról a három napra rá sorra kerülő premierről, amelyben az ő szíve hölgye is színpadra fog lépni. Húzódkodtam, mondván, nem biztos, hogy akkor még Pécsen leszünk – ez így is lett –, ám ő olyannyira kérlelt, és ráadás képpen meg is győzött róla, hogy ehhez az előadást sem kell látnom, hogy végül megírtam a kritikát, amit Az Est le is közölt. Külön megemlítettem a színésznőcske nevét, amint az kiváló időzítéssel belépett a jelenetébe, és némán ugyan, de annál beszédesebb mozdulatokkal szolgálta föl a teát.

Az ember a barátjáért sok mindenre képes.

Majdnem annyira, mint a vámpírokra vadászó szerelméért.

– Aztán elveszed-e? – érdeklődtem, mire Sándorka hevesen tiltakozni kezdett:

– Ugyan! Hova gondolsz?! Egy ilyen csodás nő nem arra való.

Megint Ágnesre pillantottam, aki továbbra is a tájban gyönyörködött.

Mikorra jól kiPLETYKÁLTUK és ki is POLITIZÁLTUK magunkat, megérkeztünk Pécsre. A pályaudvar előtt Sándorka azonnal konflisra pattant, hogy száguldozhasson is a Király utcába, a színházhoz. Előbb azonban a figyelmünkbe ajánlotta a Vadember nevű – szavai szerint olcsó és kellemes – szállót a Rákóczi és a Siklósi utca sarkán, azt azonban a lelkünkre kötötte, hogy ne ott, hanem a Mátyás királyhoz címzett fogadóban kosztoljunk.

Erre már Ágnes is fölkapta a fejét:

– Mátyás király?

– Igen – felelte Sándorka vidáman. – Fergetegesen jó konyhája van.

Ágnes megint ugyanúgy hümmögött, mint a Hunyady név hallatán, ám hogy miért, azt csak Sándorka távozását követően árulta el:

– Drakula Mátyás király idejében birtokolt házat Pécssett. Szóval, jó nyomon járunk.

Megcsóváltam a fejem:

– Már megbocsásson, kérem, de Magyarország szinte minden városában viseli valami Mátyás király nevét. Egyébként meg, ha már itt tartunk, azt is elárulom, hogy az én jó barátom, bár Hunyady, nincs köze a történelmi famíliához, amely a történészek szerint teljesen kihalt.

– Ezt sose lehet tudni – közölte Ágnes, de többet nem volt hajlandó elárulni.

A Széchenyi térre hajtottunk. Ágnes egy levéltári följegyzésből azt silabizálta ki, hogy ott, a hajdani piactéren állt Drakula háza, amit aztán jó tíz évvel a vajda halála – vagyis eltűnése – után özvegye eladott egy harmadik személynek.

– Ezek szerint özvegye is volt – jegyeztem meg, immáron a főtéren, Gázi Kászim pasa dzsámijával szemben.

– Volt. Mégpedig nem akárki: Szilágyi Jusztina, Mátyás király egyik unokahúga. Miután Vlad Tepesnek nyoma veszett, az özvegy Drakulának egyik, különben egy másik nőtől született fiával együtt visszatért Magyarországra, és mindentől távol, teljes elvonultságban élte le életét.

– S mi lett a fiúval?

– Meghalt. Nagyon fiatalon. Annyira jelentéktelen figura volt, hogy nem is maradt fenn a neve. Mindössze annyit tudunk róla, hogy az ő halála után adta el Jusztina a házat. Ekkor már nem számíthatott további örökösökre. Mondjuk addig se számíthatott, lévén, hogy a fiú a váradi püspökkel élt együtt, és a férfiakhoz vonzódott.

Megint csak el voltam kápráztatva Ágnes történelmi tudását illetően. Ebben még az se ingatott meg, hogy a házról egyebet nem tudott kideríteni. Azt se, hogy pontosan hol állt. Viszont úgy sejtette, hogy Drakula roppant kevés időt tölthetett benne, lévén, hogy a piactéren akkortájt egy templom is magasodott, amit lehetőség szerint kerülnek a démonok.

*

Mi se töltöttünk túl sok időt Pécssett: mindössze két napot és egyetlen éjszakát.

Tölthettünk volna többet is, ha a második este, vagyis inkább éjjel Sándorka nem csinálja meg azt a kis tréfát a Nádor kávéházban.

Bennünket is meglepetésként ért. Este a Széchenyi téren, a dzsámi lépcsőjénél találkoztunk vele, s nyomban meginvitált, hogy menjünk be a közeli szálló kávézójába. Csodálkoztam, mivel úgy tudtam, tőle magától, hogy neki a színházzal szemközti Corso kávéház a törzshelye, ott szokta előadások után várni a kedvesét. De nem bántam különösebben, a Nádor ugyanis kívülről is nagyon impozánsan és hívogatón festett, én pedig arra gondoltam, megpróbálom földobni vele Ágnest, akit roppant mód lelombozott az, hogy a hajdani piactérnek immáron nem látni semmi nyomát. A Szent Bertalanról elkeresztelt gótikus templomnak például a köveit is elhordták a törökök – abból emeltette Gázi Kászim pasa a dzsámiját –, hogy pontosan hol állt, azt talán soha nem fogjuk már tudni, holott Ágnes szerint jó viszonyítási alap lehetne Drakula hajdani házához, amely föltehetőleg (legalábbis így szól Ágnes elmélete) a tér attól legmesszebb eső pontjára tehető.

Akárhogy is: a középkori Pécsből mostanra vajmi kevés maradt, s ha járt is a városban mostanság Drakula, hozzánk hasonlóan igen hamar távozhatott, mondván, itt immáron nosztalgizálni se lehet.

A mi hirtelen távozásunknak mégse ez, hanem Sándorka kis tréfája volt az oka.

A huncut fiú tüsszentőport szórt szét a Nádor kávéházban, ahol éppen akkor egy zenei estét tartottak. S miközben mindenki áhítattal hallgatta a száz évvel ezelőtti muzsikát, előbb itt, aztán amott is prüszkölni kezdtek. A végén mindenki tüsszögött, a zenészeket és természetesen bennünket is beleértve. Sándorka is prüszkölt, könnyezett, vigyorát azonban nem bírta leplezni, azonmód gyanút is keltett, ráadás képpen a zsebében megtalálták a papírzacskót, benne a tüsszentőpor maradékával. A tulajdonos, bizonyos Perczel Béla rendőrt hívatott, bár fölőszlegesen, a fölháborodott úri közönség ugyanis meg akarta lincselni szegény Hunyadyt, aki végül a nagy kavarodásban valahogy kerekelt oldott. Mi persze baráti érzésektől vezéreltetve követtük. Futottunk, akár a nyúl (Ágnes a leggyorsabban, meg is előzte az elsőként menekülő Sándorkát), egyenest a pályaudvarig, ahol szerencsénkre éppen egy Pestre igyekvő vonat várakozott. Fölszálltunk, majd nem sokkal később szépen belealudtunk Ágnes szidalmaiba.

Turányi Tamás

Endorfini
leszalad

a hatodikon nagyon tud fújni a szél
a zöld függöny az ablakon azonnal kirohan
elsőre azt hiszik, zászlóval jelez valaki
lapos homlokzaton elakadt sziklamászó

a fejed búbját látom ismerős autóban
de ilyen magasról bátran tévedhetek
fényes pormacskának látszik, fejben aprítasz
valamit ebédhez, így életszerű, ha ami vagy

igazán senkié, sose itt, mindig ott, arra, messzebb
és mitől lehetne még életszerűbb lenni
időben elcseszni, amit még lehet
sietni kell, a lifthez túl izgatott vagyok

a lépcsőház jó, hülyének néz a gömbölyűen
szögletes fejű gondnoknéni
rossz a lift? nem. terepgyakorlat? nem. csókolom
vegye úgy, hogy a születésnapom

egyszer le kell érni, leérek, nem is a te autód
nem a te fejed volt, nem te voltál nincs olyan
hogy alkat, nyomokat követünk
sose itt, mindig ott, arra, messzebb

Ofélival, Siófokon

A kikötőben egész délután este van.
Két hajótest közé sápadt uszadékfa szorult,
de csak csevegtek tovább, alacsony merülési vonal,
természetes kíméletlenség: bajba jutotról ahogy szokás.

Csak én tudom, hogy az ott, a víz alatt, te vagy.
A hajadban kagylók. Elzöldült a fülbevalód,
a fogpótlásod, hínár szorítja karodon-lábadon az eret,
és nem hozlak fel, bár közel sem vagy halott.

A víz süket, a mólón néha átlehel, ellök,
aztán megsimít a síkos szél. Terítőnyi
hullámpapír hajlong a rakparon,
udvarias, nem zavar, de nem is enged közel.

Te otthon vagy mindenütt, nyilván a tóban is,
odalent, de erről nincs kép, pedig szeretnél.
Tiszta időben kivehető alak, elsüllyedt orrdísz,
a régi Helkából maradt, mondják a helyiek.

Neked nem tetszik? Dehogynem, álomszép.
Október lesz, mire eljövök egyedül, ha már
üres a part, és a kopár verandák élni kezdenek.
Még nem engem nézel, csak át a vállam felett.

De észreveszel mindjárt. A mellkasom hullámzik,
ahogy veszem a levegőt, nem mintha nehezen
lélegeznék, csak feltűnően, ahogy például
a békák, ha mozdulatlanok különben.

Vécsei Rita Andrea

PERMUTÁCIÓ

Szentély

Sehol se jobb, mint a fürdőszobában,
három közül lehet választani.
Ezt senki se választja az ablak miatt,
utcára néz, akárki beláthat.
Nincs eláztatva a padló, és nem fülledt a levegő.
Kisméretű, babakék csempék, a kád belül fehér.
Középen semmi nincs, üres terem, ettől békés.
Egy fa takarja el a kilátást, ritkalombú fa,
és a keskeny függönypárban sem lehet megbízni.
Flóraszept van a sarokban,
és egy kefe, elnyomódott sörtékkal.
A mosdóval szemben boltíves kicsi falfülke,
vajszínű porcelán, hiányzik belőle a Krisztus.
Encián nejlonsomóra kötött
még sárgult műanyagtölcsér van helyette.
Azzal kell, mintha csónakmotort rántanál be,
lehúzni a vécét.

Testalkotás

Az arcára teszi a karját, elengedi,
mintha elaludt volna egy pillanatra,
hagyja, hogy húzza a súly, nyomja csak,
úgyis olyan szemét volt tegnap,
szórszálak mintázata legyen az orrán,
törjön be finoman a csontja, ha már
nem vágta pofán, pedig kellett volna.

Az arcára teszed a karod, eligazítod,
hogy tengellyé legyen, száját betapasztod,
csuklód szagát lélegzi be, örül, hálás neked,
hogy lehet rólatok egy fényképe,
egyetlen kép, amit ő csinál, a művész,
vaktában fókuszál, nem segítesz,
mert nem akarsz rajta lenni teljesen.

Az arcomra teszed a karod, elhagyott vagy,
félsz, mire vagy képes, hogy veszíts,
és attól is, hogy mit veszíthetsz még
ebben a mozdíthatatlan nyugalomban,
bőröd a bőrömön egyre nedvesebb,
kemény, amikor belevágsz, végigken vérrel,
ahogy csúszik le rólam a kezed.

Vissza-vissza

Látom anyám hátát az ajtóban
simogatás, puszi, simogatás, papucsigazítás után.
Már a papucsnál hányingerem van,
mert nem maradhat égve villany.
Nem mondom meg, hogy félek,
nem lehet elmondani a lovakat a vérrel.
Ugyanúgy történik minden,
aztán felébredek, egész nap érzem azt a furcsa szagot.
Este várom, várom, következő este elfelejtem várni.
Csak sárga-lila álmok vannak, óriáshangya,
kockaforma léggömb, sokáig nem jön a ló.
Sétálok apámmal, fel a temetődombra.
Csatornát ásna, az árok szélén állunk,
fogja a kezem. Sárgöröngyöket rugdosok,
ne tegyem, kér, a fehér cipőd, és hátrébb húz.
Föld, gyökerek, egyre mélyebb,
minden lapáttal más színű réteg.
Sárgásfehér csontkupac.
Koponya, mutatja apám. Minden foga ép.
Aludharok a nappaliban, plüss kárpittal bevont kanapé,
apám engedi meg a csontok miatt.
Világító fehérek, leöntöm a csupa fog mosolyt,
vizes a lépedő alattam, vizes a plüss kárpit is.
Pisza piszámát kapok, nem haragszanak rám.
Búcsú, ívleges égés, egy picike kétszárnyú ablak.
Függők a kirakadban, szögletes, ovális, aranyszegély,
megszáraz megértem magam mindegyikben.
Látom anyám lovakat a vérrel,
papucsot, papucsot, papucsot.

Zemlényi Attila

Záróra

Úzte a szemekben forgó szél az ongait.
Ettől ment, márpedig ment eleget. Le a térképről,
de csak felhőformákra, kiváltképp,
hímzett nagymamaformákra, kalapos
napdarabokra, tarajos égdarabokra bámult kitartón.

ZÁRÓRA SZÉP URAIM!

Úzte északfokról délre, egyenlítő közelébe,
hol derékszöget zár be a derék Nap,
megperzseli a retinát, lánggra lobbantja
a jó, száraz dohányú cigaretták végét,
kékítőt old, hullámszik a tajtékos ég.

ZÁRÓRA BÁJOS HÖLGYEIM!

Figyel maga egyáltalán? Nincs semmi a fejében?
Él maga egyáltalán? A tajtékos feketeföldnél jártam,
és nem hiszem, hogy a víz simán gyűrűzött,
mint a márvány. Hideghegy, Sebesvíz.
A maga fejében sörben erjedő szalmatörök van,
az övében sekszpíri csutak, sekszpíri kóc volt,
világoskék dunakavicsokkal a szeme helyén,

ZÁRÓRA SNÁJDIG ZOMBIK!
ZÁRÓRA KOMIKUS KANCÁK! ZÁRÓRA!

állandó encián derűvel, csurgó sárga szavakkal.
Fröcskölt rá a kukoricára a jósága, tetszett át
minden víztiszta során. Saját szavai voltak
kékek, halvány fekete erezettel.

Nekem a *csövi*, *bekelet*, meg a *leponex* a kedvenceim!
Hát magának? Magának egy szava sincs! Igyon! Igyék!
SÍRIG A NÉMBER! SÍRIG A POHÁR!

JÓCCAKÁT DRÁGA UTCABÚTOROK! JÓCCAKÁT!

A tizenkét pohárból hátra van kettő! Travankettő!
Mondja maga is! HÁZMESTERT!! HÁZMESTER!
Egyébként Tamás hol van? Benzinkutak őrangyala
hol van? Aszondta ő nem megyen többet rehabra,
nem, nem és nem. Maga is egy Ház mestert?
Ákosnak ki viszi remegő reggeliként a sört?
Kiviszi? Ákos-mákos hol van? Na, hol van?
Ati, bevette a gyógyszerét? Szeme nem feketedik
el oly vadidegenül, oly kíméletlen setétre?
Pista kap levegőt a tűz ölelésében,
pálinkát véreznek-e újra és újra stigmái?
Kinek a zsíros bűnéből szeletel éppen?
Gyuri melyik másik pultnál szónokol a halálról?
Kit gyözköd rekedten? Kit keresztel?
Lórinak ki veri szét a búróját egy csinos sikátorban?
Hogy töri szét éppen saját szerelemes szívét
tízkilós kalapáccsal isten orozslánja?
Hát Roland, Ő hol van? Azt kérdem, hol van?
Hazaért végre a gyermek? Otthon a Ruzsinban?
A Tokaji Borozóban? Az ongai megállóban?
A Tháliában? A Diósgyőri Vár mocskos árkában?
Azt kérdeztem magától: Hol van?

JÓCCAKÁT KEDVESEIM! JÓCCAKÁT!
JÓCCAKÁT, TOM, JÓCCAKÁT, ÁKOS!
JÓCCAKÁT ATIS, JÓCCAKÁT PISTA,
JÓCCAKÁT LÓRI, JÓCCAKÁT ZÖME!
HOLNAP IS LESZ NAP.
JÓCCAKÁT! JÓCCAKÁT!

13. Kosztya

(részlet)

Így tipródott ezen az őszi estén magában a fiú Krisztin, Katán és általában eddigi és jövődő kapcsolatain tűnődve... Bár az egyikben még, a másokban pedig talán már voltak lehetőségek, mindkettő túl instabilnak tűnt távlataiban. Közben nehézkes léptekkel ért a buszmegállóba, ahol – látva a hűgyszagú, szemetes fedett várakozót – inkább fázósan álldogált a szabad ég alatt, a megálló táblája mellett. Mialatt mindjobban elálmosodva várakozott a buszra, eszébejutott – az illumináltabb esteken néha tudatában felbukkanó – csúnyaapu, Konsztantyin Konsztantyinovics elvtárs...

Az öreg csúnyaapu éppen elégedetten üldögélt későeste kedvenc Nyírfácska presszójában és töltögette a jeges vodkát ivópoharába. Szolgálat után tért be szokott helyére, törzskocsmájába... Elégedetten kortyolgatta italát, egy oly régen várt dicséret és beígért kitüntetés birtokában. Konsztantyin Konsztantyinovics testőrparancsnokként nagy szolgálatot tett ugyanis az öreg főtitkár testi épségének védelmében... Így joggal reménykedhetett, hogy nem csupán fátyol borul korábbi mulasztásaira és stiklijeire, de Hőssé magasztosul, és megnyílik az útja a további emelkedés felé.

Történt egyszer – még a dicső nap reggelén –, hogy az öreg főtitkár nem jött ki az előző nap jelzett délelőtti tíz óra körüli időpontra hálósobájából, a délelőtti program megkezdésére. Mikor már fél tizenegy is elmúlt, Konsztantyin elvtárs tanácskozni kezdett helyetteseivel, hogy most mit tegyenek. Vállalják-e a szabályzat megszegésének kockázatát, és – ha másképp nem tudnak tájékozódni a főtitkár állapota felől – esetleg végső esetben nyissanak be, hívás nélkül, és vészjelzés vagy riasztás hiányában is?! Háromszor is rögtönzött tanácskozást tartottak, nagyjából a fél tizenegy és a háromnegyed tizenegy közötti időben; miközben néha próbáltak belesni a kulcslyukon, elfeledve, hogy éppen tíz napja cserélték le a régi hagyományos zárat a biztonságosabbnak tartott ELZETT-zárra, melyen gyakorlatilag lehetetlen volt belátni a szobába. Konsztantyin elvtárs végül – úgy tíz óra ötven táján – felhívta a pártközpontot külön engedélyért, de előtte – a biztonság kedvéért – nagyot kortyolt dugivodkájából, idegesség és

dadogási roham ellen. „Halló, halló..., khmm... ott a központ?” – recsegte bele a telefonkagylóba. – „A főtitkár elvtárs... nem jött ki... a jelzett időre... a szobájából... Mitévők legyünk?!... Engedélyt kérek, hogy... a szobájába... behatolhassunk!...” „Várjoon!...” – hebegte zavartan a telefonközpontos – „Kaacpsolom a Titkárságot!” Végül - harmadik nekifutásra – a központosnak sikerült is a kapcsolat. S így Konsztantyin elvtárs – a vodkától és az idegességtől már jócskán verejtékezte – ismét előadhatta a főtitkárral kapcsolatos problémát és megoldási javaslatát... A Titkárságról az osztályvezető időt kért, hogy megtanácskozza az elvtársakkal a dolgot. Ígérte, hogy percekben belül visszajelentkezik... Már tizenegy óra is jóval elmúlt, mikor ez történt.

Konsztantyin Konsztantyinovics várt is egy ideig türelmesen... Mikor azonban már negyed tizenkettő is elmúlt – és sem a Titkárságtól, sem pedig a főtitkár szobájából nem érkezett jelzés –, elhatározta, hogy határozott utasítást kér. Felhívta ismét a titkársági osztályvezetőt, s azonnali utasítást kért, „nehogy a főtitkár elvtárs egészsége... menjen rá... a késlekedésünkre!” – ahogy kifejezte magát öblös hangján. Az osztályvezető vacillált, majd a környezetétől kért tanácsot, mivel nem merte vállalni a döntés felelősségét. Végül visszatérve a mellétt kagylóhoz, nagy nehezen kinyögte:

„Csináljon, amit akar!... De a saját felelősségére!”

Konsztantyin csúnyaapu kicsit még hezitált, s ismét tanácskozott az őrség tagjaival... Mikor azonban már fél tizenkettő is elmúlt, döntöttek: behatolnak a főtitkár szobájába, hátha még meg tudják menteni az életét!... Ezen az utolsó tanácskozáson egyébként már a legvadabb fantazmagóriák kezdtek terjedezni a testőrség soraiban, a főtitkár sorsát és állapotát illetően. Egyesek esküdni mertek volna arra, hogy CIA-ügynökök hangtompító fegyverrel már rég agyonlőtték, mások azt híresztelték, hogy iráni terroristák tettek mérgeeskígyókat az ágyába, melyek halálra marták... Mikor a sztorikat szinte halál komoly arccal mesélni kezdték neki, a csúnyaapu arca – döbbenetében és mérgében – sötétvörössé vált, s halántékán is kidagadtak az erek. Majd kissé artikulátlan hangon ordított rájuk: „Fiúúk!... Ne örüljetek... má ’ meg!...Ne fessük az ördögöt a falra!”

Végül – hogy az ámokfutásnak és a pániknak elejét vegye – kis, rögtönzött beszédet intézett embereihez. Igyekezett meggyőzni és megnyugtatni őket: egyelőre még nem biztos, hogy a főtitkár elvtárral baleset történt, vagy (neadjisten) gyilkosság áldozata lett, Lehetséges, hogy pusztán túl mélyen

elaludt vagy csupán rosszul lett, s nem képes – valamilyen okból – felkelni... Már háromnegyed tizenkettő is elmúlt, mikor – kissé terjengős – beszédét befejezte, még helyettesei is csak fészkelődve bírták végigállni. Egyik helyettese végül kibökte: „Döntsük már el, hogy mit tegyünk!”

Konsztantyin elvtárs körülnézett: „Ha mindenki egyetért, én vállalom a behatolás kockázatát!” Helyettesei buzgón bólogattak, s példájukat követve a testőrség többi tagja is helyeselt. Konsztantyin Konsztantyinovics ismét kortyolt a dugivodkájából, majd kissé remegő kézzel elővette a nála elhelyezett tartalékkulcsot – amely a rendkívüli helyzetben való belépésre szolgált –, és kinyitotta az ajtót...

A rémhírek terjesztőit és a többi fantasztát – csalódásukra – egy hétköznapi, malórszintű baleset látványa fogadta: az öreg főtitkár egyszerűen reggel vagy kora délelőtt, tíz óra előtt, mikor kissé pityókásan megpróbált felkelni, elcsúszott a papucsában és beverte a fejét, majd eszméletét veszítette... Ahol sérült a feje, a kis repedésen, mint az óbor, elkezdett csordogálni a vére. Óriási szerencséjére erei annyira szűkek és meszesek voltak, hogy az eltelt csaknem két óra alatt sem vérzett ki. Igaz, elég közel volt hozzá és állapota aggasztónak tűnt. Konsztantyin csúnyaapu habozás nélkül odaugrott, és elővéve a zsebéből a – maga számára tartalékolt – háncskötést, meglocsolta vodkájával picit a fakéregből készült sebelkötőt, és rárakta az öreg, eszméletlen főtitkár koponyájára. Az öregember felszisszent ugyan a fájdalomtól, de – a vodka marására – magához is tért lassan. S a háncskötés lassan elállította a vérzését, leszigetelve és védve a sebét. Végül is: ezért a tettéért kapja a csúnyaapu a plectsnit. Talán e tett nélkül, valóban meghalt volna az öreg pártfőtitkár. Így is félő volt, hogy a vérvesztés maradandó károsodást okoz. A háncskötés azonban átmenetileg elállította a vérzést, s mire átnedvesedett, addigra már kiértek a mentők. S az öreg, már-már félkómás állapotba kerülő pártfőtitkárt végül is sikerült egy gyors vérátömlesztéssel megmenteni.

Nagypál István

Tutaj

Habókos kisfiú –
engem figyel, szemüvege a nagyítója,
idétlen tekintetében egy férfit látok,
amikor hazajön a gyógyszerházból és
a konyhában talál, amint éppen főzök,
meztelenre vetkőzik, pisilni megy
vagy kezét mos, megrángatja zsíros
és izzadt pólómat, pedig magasabb
nálam, nem felejt elmondani, hogy
szeretlek, és kérdés nélkül elolvassa
újabb versem, miközben a szófán
ülök, még olvasok, így mosolyog rám.
Morog, ha nem megyünk el sétálni,
és nem veszünk egy szelet túrótortát
a Maja cukijiárba két zlotychért,
dacol a hideg víz ellen, hogy meg-
nézze a Rábában úszkáló halakat,
amíg a kajakozókat figyelem a part-
ról – talán eleveznek a torkolatig,
aztán hazamegyünk –ha nem is
kézen fogva – este, mint apa és fia

MARCZINKA CSABA • NAGYPÁL ISTVÁN

PRAE079

Magyar bölcsődal

Ráteszem kezemet a szájukra,
hisz gyerekként sírnak, ordibálnak,
hallgatni nem érdemes, anyának se őket.

Bölcsőben ringatom a türelmet,
mélyen feszít a mellkasa, nyávigásra készen,
ha fejvesztve rohagnának se nyögdecselne,
mosolyog, úgylis tisztába kell tennem.

Kisfiúként néz ki az ablakon a hatalom,
szemlélődik és nem fél megkérdezni, mi az ott,
nézi a tájat, úgy hiszi, minden virágfejnek ő
a példaképe. Válaszul szirmok hullnak a földre.

Magányos totyogóként masírozik át a szobán
a szabadság, a szerelembe kapaszkodik,
ha nincsen, akkor jó lesz asztal, polc vagy ágy is.
Ölembe ülne, ha engedném, ha szeretné, de oly
önfeledten mosolyog, nem veszem el tőle.

Kezemből színes golyók hullanak a földre,
de a becsület mindig visszahozza, az ágy alól,
az önelégült hatalom keze közül, mert nincs
akadály számára. Majd jólnevelten fejet
hajt a térdemen, és tisztelt szülőanyját.

A gyalázat a kádban kuksol, hangtalan,
fürdetésre készen, suttogva beszél,
mossam meg a hátát, a köldökét és a fejét.
Mít rákentek fivérei és egy szem nővére.

Minden este mesélek nekik egy szép országról.
Imádkozva mondom el szent neveiket.
Rabok tovább nem leszünk, nem leszünk,
ismétlik újra. Gyerekként teszem őket sírba.

A befejezetlen fűga

Carl Philipp Emanuel Bach

egy fogyatékos magányával, de szeretetével
együtt ülök az ágyon

és zavarodottan keresem kedvesem kezét,
azt mondanád, költőként,
én szeretném egy kisfiúként megérinteni őt,
bizalommal vagy bizalmatlanul,
pulóverem ujja a tenyeremre ereszkedik,

és csöndben megállok,
a papírlap fölött, a szavak egyszerűsége alatt,
elfelejtenék mindent, ami verssé akar válni,
arra vársz, hogy mondjak valami újabbat,

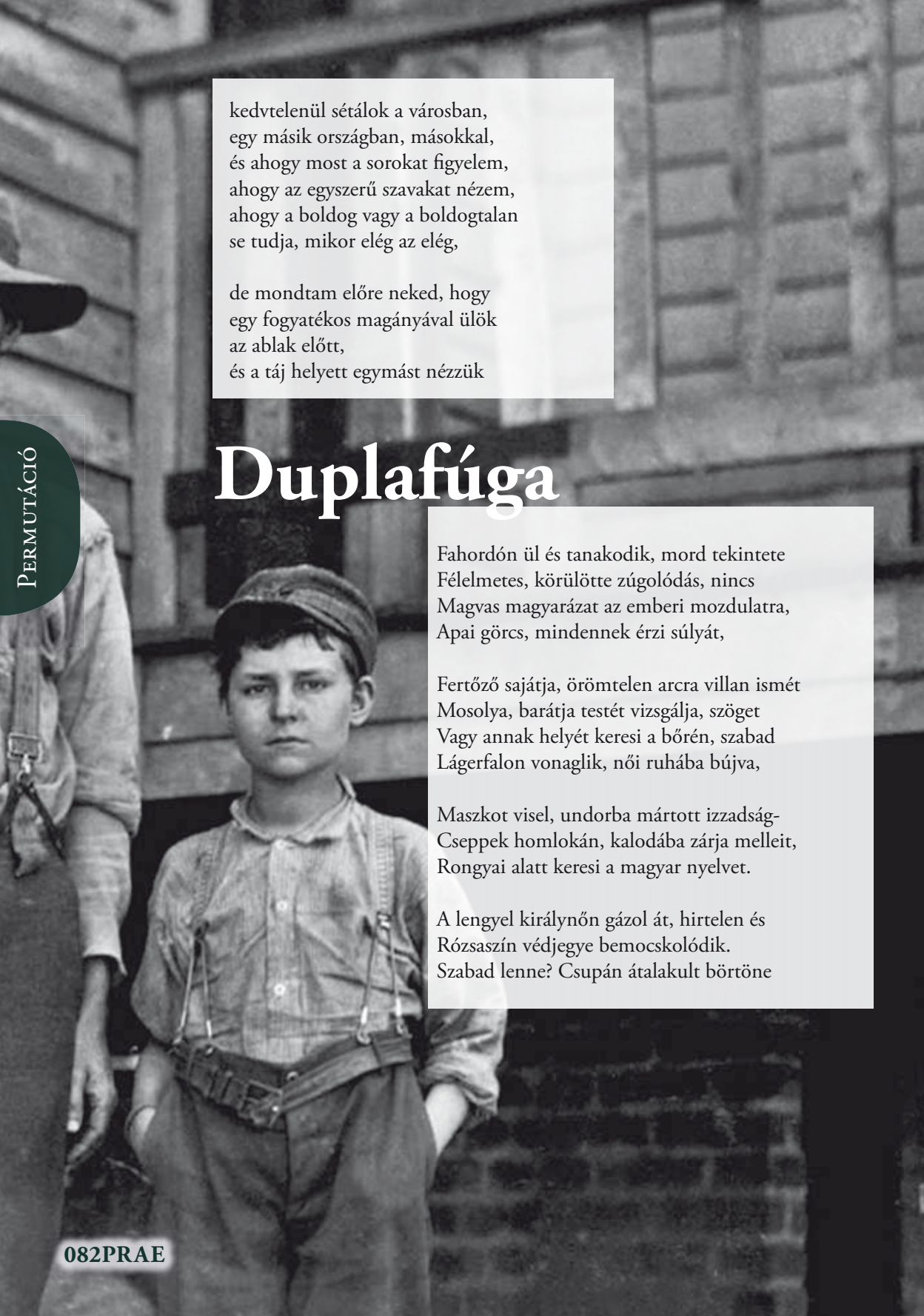
ahogy az anyja otthagzott ruhájába bújt,
ahogy próbálta rám húzni, félve,
ahogy a zipzárt húzta fel a hátamon,
ahogy az ujját húzta végig a hátamon,
ahogy fejét döntötte lapockáim közé,

múlnak, elmúlnak fogod értelmezni,
aminek vége van, pedig a múlt idő teszi,
a múlt idő csap be téged, nem lehet
erről szó, a hiányát pótolom ezzel,
ha majd újra találkozunk, és tényleg
találkozunk, a lakásunkban, nem máshol.

az emlékeimről megkérdezhetnek,
a kedvesemről is érdeklődhetnek,
és ne kérdezzenek a magányról,
de kérdezzenek újra a kedvesemről,
s akkor újra emlékeimre számítok,

NAGYPÁL ISTVÁN

PRAE081

kedvtelenül sétálok a városban,
egy másik országban, másokkal,
és ahogy most a sorokat figyelem,
ahogy az egyszerű szavakat nézem,
ahogy a boldog vagy a boldogtalan
se tudja, mikor elég az elég,

de mondtam előre neked, hogy
egy fogyatékos magányával ülök
az ablak előtt,
és a táj helyett egymást nézzük

Duplafúga

Fahordón ül és tanakodik, mord tekintete
Félelmetes, körülötte zúgolódás, nincs
Magvas magyarázat az emberi mozdulatra,
Apai görcs, mindennek érzi súlyát,

Fertőző sajátja, örömtelen arcra villan ismét
Mosolya, barátja testét vizsgálja, szöveget
Vagy annak helyét keresi a bőrén, szabad
Lágerfalon vonaglik, női ruhába bújva,

Maszkot visel, undorba mártott izzadság-
Cseppek homlokán, kalodába zárja melleit,
Rongyai alatt keresi a magyar nyelvet.

A lengyel királynőn gázol át, hirtelen és
Rózsaszín védjegye bemocskolódik.
Szabad lenne? Csupán átalakult börtöne

Kürti László

egy rejtekhely összefüggései

úgy terveztem, nem árulok el magamról sokat. érzem, még émelýít a bor, csakis a konyak, a szád, fölizzadt pizsamád illata, íze tart meg. reméltem, hogy anyád se magának követel engem. védekezni, ha lenne idő átfejtani magamon e perc összefüggéseit. engedném okos ujjaidat is. mégis, a tenyereket szeretem jobban, mert buták. megadóan vallanak, ha nyitom. bármi szeszély, ha visz, vihet csak tovább. nem oktat, ragaszkodik, sohasem birtokol. melenget, mint vacsora közben ajkaid. néma tűzhely. könnyű ruha. és beszélhet neked anyád, már átkozhat is, mert nem úgy szeretek, mint ahogy szeretni illene. asztalterítók, bugyid ráncai közt a kezem, ő új átkokban dohog, de te nem érthetsz már, csakis tenyeremből, mint cigány jósasszonyok.

Jódal Kálmán

Öröm

XO a Párizsi Kommün utca előtt megállította a fehér taxit, fizetett, és kiszállt. Szinte hajszálnyira azonos módon, mint a múltkor, mintha ugyanazt a filmet nézné újra a You Tube-on: ugyanazzal a fuvarozó-szolgálattal, majdnem ugyanannyiért, s majdnem ugyanabban a szerelésben, mint előző nap, hasonló időpontban, csak kb. egy fertályóránnyival később.

Apró különbségek azért akadtak: a járművezető szabad bőrfelületén látható, absztraktba hajló, teljesen stilizált tetoválásai (a múltkori forradásos arcú volt), és XO is más nadrágtartót vett fel: a múltkori tompán schwartz helyett ezúttal skótkockásat csatolt a nadrágszegélyére.

A legelső, immár kemény 35 éves, vagyis ösöregszamba menő emeletesház-matuzsálemnél XO egy pillanatra felvonta a szemöldökét.

SVE DOBRE STVARI SU CRVENE:

MARLBORO, FERRARI, COCA-COLA, KOMUNIZAM

XO megállt két percre.

Ez a graffiti valahol '88-'89 tájékán (anno ironikus-szellemeskedő melléköngével) díszítette ugyanezt a tűzfalat.

Sokáig.

Aztán átmeszelték.

Amiket pedig utána firkáltak a helyébe, azokat az okádékokat úgy is hagyták bő két évtizedig.

Tegnap azonban még – XO ebben bizonyos volt, hisz minden kedden és szerdán, nagyjából ugyanebben az időben erre haladt el – egy rakásnyi olvashatatlan, kibogozhatatlan, új generációs falfirka virított ugyanitt, ahogy mellelleg már jó ideje.

Ez, amit most ismét itt lát, pedig rég kósza enyészetté vált a Kronosz fővenyőrájának süllyesztőjében.

Mégis újra itt van, szemszárazság-kúráló cseppekkel kombináltan reggel jól átmosta a kontaktlencséit, nem hallucinálhat.

Átlépdelt a rég megboldogult pázsit-fragmentumokon és megérintette a hőségtől szinte gőzölgő graffitit.

Sziszegve kapta vissza a tenyerét.

A betűk csíptek, mint a kénsav, és vérizűnek bizonyultak, ahogy az ujjain végigfolyt származékukat rémült-kéjesen megízlelte.

Befordult a sarkon.

A legelső háztömb bejárata előtt egy gyorsfagyasztott, kivájt szemű neon-arkangyal hevert és nyöszörgött.

XO telepaticusan felfogta, őt hívja, nem bármelyik véletlen járókelőt (igaz, más járókelő nem is lézengett a környéken, még mutatóban sem, mintha kijárási tilalom lett volna érvényben).

Rövid gondolkodás után odabóklászott hozzá, és leguggolva fölé hajolt.

Az eltorzított neon-arkangyal a legkeményebb szorítással vérző mellkasába nyomta a fölé guggoló fejét.

„Tiszta Cartoon Network”, futott át XO kobakjában, de eszébe sem jutott tiltakozni, ellenállás nélkül integrálta arcát a foszforeszkáló Lény üdén gőzölgő, vérző mellbimbói közé. Kótyagosan hullámzó, párolgó tavorózsák közt úszkált, mintha valamiféle furán modifikált Karib-tengerben maszk nélkül búvárkodna, s neki magának is kopolytúii lennének, angyalkopolytúii, neon-arkangyal kopolytúii. A Lény végül kirángatta XO fejét a mellkasából.

A lágyan pislákoló, félholt angyalszerzet immár normál hangon suttogetta: *Húzz el innen, míg nem jársz úgy, mint én!* Aztán megváltoztatta a hangját, immár ércesebben, zörömbölve hörgött: *Kövesd. Kövesd a jeleket.*

...Milyen... milyen jeleket?

– *Tűnés!*

XO gyorsított léptekkel folytatta az útját. Egy néhai osztálytársnőjét látogatta rendszeresen, aki innen ötpercnnyire lakott. Útközben, a rombusz alakzatú, fehérre lakkozott fém trafikszerűségben vásárolt egy doboz 100's Bond Ultra Light-ot és sietve rágyújtott.

Muszáj volt.

Az egyik, általa jól ismer épület helyén betontölcser tátongett, a neofuturista stílusban épült, jobb napokat is látott, de az utóbbi időben önkiszolgálóként funkcionáló épület helyén Kawasaki-márkabolt csillogott friss, még szinte szűzen fényes üveg-műanyag kelyhében. A mikro-játsszótéren két tíz év körüli gyerek machetevel aprított egy sakált, míg a másik sakál vicsorogva, ugrásra készen XO-t fürkészte.

XO felüvöltött, odafutott a gyerekekhez, akik időközben már befejezték a befejezni valót, kikapta egyikük kezéből a „játékszerét”, és véghezvitte azt, amiről azt hitte, hogy sosem sikerülhet: némi közzjátékot követően végül lemetszette a sakálfejet, majd a semmibe bámulva ismét rágyújtott.

A gyerekek először csak némán pislogtak, aztán dédelgetni, puszilgatni kezdték a sakálfejeket. Utóbb már görgették, majd rugdalták őket, végül felemelték és a legkomorabb, legérdeklődőbb figyelemmel, ahogy csak a gyerekek tudnak, öngyújtóval az üresbe bámuló vérekes szemgolyók perzselésébe kezdtek.

XO eltaposta a cigarettáját, majd ismét rágyújtott. Vacogtak a fogai.

Igaz, mintegy 23-24 évesen kénytelen volt kifejleszteni egy szintetikus álSvejki-ÁlBiedermanni pótagyat-pótleket, amennyiben túl akart élni, de azt rég a múltba küldte kilós áruként, mint immár fölöslegeset... És ennyi bizonytalansági tényező ilyen tömény csomagolásban, egyszerre adagolva túl, rosszul kombinált flashnek bizonyult.

Szerencsére a közeli Városközi Autóbusz Állomás melletti parkból felé áramló azúrózon (diszkréten csúcs-formatervezett mega-spré-masinákkal fújatták a városi illetékesek) végül lecsillapította, helyrefofozta.

„Mari-W. vár. Késem.” – mormogta magában.

A kapucsengőt megnyomva Mari-W. ezúttal nem csicseregte el a szokásos „Ko je?” mantrát, aminek örült, valahogy nehezeére esett volna kiejtenie a saját nevét, vagy akár egy „Én vagyok”-ot, de már tudta, remekül fog funkcionálni.

Fölliftezett a nyolcadik emeletre és becsöngetett.

Egy vadidegen, hajcsavaros-otthonkás hájvár nő nyitott ajtót.

XO hátrahőkölt.

– ... Oprostite, tražim Mariju.

A nő, rágógumijából pici léggömböt pukkantva, mély torokhangon válaszolt.

– Lehet magyarul is. Mari nincs itthon. Mi az, hülye vagy, hogy nem ismeresz rám? Vagy megint nincsenek rajtad a kontaktlencséid? És persze száraz szem, repedezett pupilla, szaruhártya-gyulladás, farkasvakság, miegyéb, vazze? Eszti vagyok, na. A nővére.

XO megrázta a fejét.

– Elnézést, itt valami tévedés lesz. Esztit ismerem. Bocsánat. Biztosan eltévesztetem a háztömböt.

Az elképesztően kövér nő a nappali felé rikkantott egyet:

– Halljátok ezt? Azt mondja, nem én vagyok az Eszti. Mégis, mit képzelsz? Azóta ismerlek, amikor még megköhögtettek az első, lopva elszívott cigik. Most még csak azt köpd be, hogy Marit, a húgomat sem ismerem, és szájon váglak.

XO cipőire pillantott.

– És téged sem, az örökös Martenseiddel. Ugyan kérlek, bújj már be. Mari mindjárt hazavágódik.

Egy fél oktávval feljebb vitte a hangját.

– Vagy kérvényt nyújtsak be a méltóságos úrnak?

Miközben betessékelte a valóban jól ismert lakásba, úgy röhögött, mint egy piaci kofa, és folyton vendége lábaira taposott.

XO megállt a nappali előtt.

– Ha ön Eszti, aki melleleg soha nem volt és nem is lehet ekkora irdatlan paraszt, akkor én vagyok a Megtestesült.

– Ne dumálj hülyeségeket, szivi. Valamikor együtt vedeltünk a Pivnicában. És folyton színházat játszottál úgy okádva melleleg, mint a lakodalmas ku-

tya. Na befelé, mindjárt főzök egy gyorskávét. Cukor nélkül, ahogy szereted.

XO-nak valahogy mégsem akaródzott bemenni. Tudta, ez a hajcsokor mindenki lehet, de Eszti semmiképp.

A hajcsavaros egy határozott mozdulattal belökte a nappaliba.

XO itt immár végképp, nagyon nem kívánt leülni.

– Ja – mutatott körbe az otthonkás a tucatnyi vérbefagyott gyereken. Kisiskolástól a gyanúsan zúrós kamaszon át az egyetemistáig, akadt köztük mindenféle. – Ezek a gyerekeim. Mindig is ahhoz a régi jó mondáshoz tartottam magam: én szartam, én is ölöm meg őket.

A nappali falából sóhajok, nyögdéselések, szűkülések törtek elő, s XO valahol tudta, érezte, Mari W. az, totál vasbetonban, totál archetipikusan.

Izzadni kezdett, mint egy csatakos versenyló. Már azt sem tudta, mégis örüljön-e, hogy ez a lompos Hausfrau „csak” belenyomta az egyik „tisztá” fotelbe (három XO ereje is belefért volna ebbe a némbembe, és a rengő hāj kemény izmokat rejtett, megtapasztalta).

Az ál-Eszti csöppet sem zavartatva magát, rövidesen behozta a kávét, pontosabban egy irdatlan dzsezva alakú ötliteres fém akármit valami gyanús lötytyel, és a férfi elé lökte.

– Cukor? – kacsintott rá.

A cukortartóból sakálszemek meredtek XO-ra.

– Nem... nem... ezt nem... – pattant fel XO.

A vikleres, túlsúlyos nő felemelte az irdatlan dzsezvaszerűséget, mintha pillekönnyű volna, és ha a férfi nem hajol el, biztosan szétlapítja a fejét.

Felvakkantott.

– Lábhoz! És becsüld meg a főztömet. ÉRTEM? !

XO a csukott ablakhoz hátrált.

Aztán ugrott.

Az üvegcserepek, a törmelék, melyeket még zuhanás közben észlelt, különös módon nem szúrták-hasították, olyanok voltak, mint a vízcseppek. Átcikázott a tudatán, ezek vagy Mari W., vagy Ian Curtis, netán Krisztus könnyei.

„Lacrimae Christi”. Ez volt az utolsó gondolata, miközben egyre vize-
sebben zuhant a semmibe.

A taxis megrázta.

– Mi az, ábrándozik? Megérkeztünk.

XO eleresztette a füle mellett a megjegyzést. Kiszállt a fehér ta-
xiból, amelyről tudta, remekül illik a színesbőrű haitii woodoo-
sofőrhöz, és a fekete cuccával kombinált fehér nadrágtartójá-
hoz, selyem nyakkendőjéhez, fizetett, és elköszönt.

Valahogy egyáltalán nem lepte meg: minden olyan, mintha
valaki ellopta, kiszívta volna a színeket. Itt nem nur a képer-
nyő havazott, mint gyermekkorában, adásszünet idején, mi-
kor több száz tévécsatorna helyett még csak mutatóba akadt
néhány, hanem az egész környék ilyen állagúvá, kinézetűvé

módosult. Mosolyogva taposott a bokáig érő ezüstös
csillámporban, mikor ahhoz a tűzfalhoz ért, ahol
tegnap még valami gyomorforgató, uszító
graffiti pompázott.

Most egy óriási kivetítő díszelgett a helyén
és – ha a havazó képernyőt leszámítjuk –
egy felirat villogott rajta: SEARCH!

A lakótömböt is mintha ezüstös kenőccsel
vonták volna be.

A bejárat előtt egy angyalkopoltyúval léleg-
ző, félkaucsuk, megcsonkított Marilyn hevert.

Lefeküdt mellé a csillámporba és átölelte.

„Menekülj!” suttogta Marilyn elfeketedett aj-
kakkal. „Most, azonnal. Húzd el a csíkot és kö-
vesd a jeleket. Tűnés!”

XO akkor vette észre, hogy az immár tompán hörgő,
félkaucsuk lény is SEARCH feliratú billogot visel a nyakán.

Feltápaszkodott és óvatosan lépkedni kezdett a fénylő, bizonytalan állagú
szubsztanciában. Körbekémlt. Mióta utoljára (tegnap?) a környékre betet-
te a lábát, immár nemcsak a szemközti, hanem a legtöbb környező épület is
lángszóró-gránát- és aknavető-nyomokkal feldobottan ízlésesen kidekorálta-
tott. Itt-ott akasztott emberek lógtak a villanypóznákon.

Az egyik szétlőtt épület előtt lefényképezte magát a mobiltelefonjával, és a
közeli hi-tech utánzatú kioszkban vásárolt egy doboz 100's Ronhill Ultra
Lightot. A kioszkkal szemközti buszállomás világító reklám-pannóján pon-

tosan ugyanezt a márkát reklámozták. Egy vágótű, telivér paripa futott fehér alapon; alant, a felirat pedig szinte behízselgően sugallta: SLOBODA NEMA GRANICA.

A tegnap még egészen másmilyen, és önkiszolgálóként funkcionáló épület helyén kívülről rácsozott kiképzésű hotel (?) terpeszkedett, az egész városban lépten-nyomon fellelhető trendi szolgáltatásokat kínálva:

FITNESS CLUB

SLIM

SAUNA

TURBO SOLARIUM

ERGOLINE

Tudta, a Pétervárad Várban fellelt neander-völgyiek szellemei üzemeltetik, akik sokkal bölcsebbek lehettek a homo sapienseknél, ezért is haltak ki.

„De csak látszólag” – vihogott magában mindentudón, mit egy taknyos.

Hirtelen megtámadta egy beteg lelkű dalmát eb, de sikerült elüldöznie, és a saját, folyékony intelligens fémből készült, frissen beépített kémiai alapú chipekkel dúsított belső látá-

sára hagyatkozva rágyújtott. Felkacagott:

eszméletlenül régóta fejből fújja a keresendő, követendő, futószalagon gyártott jeleket.

Igaz, minden kedden és szerdán, ebben az időben azért bóklászott errefelé, hogy régi osztálytársnőjét, Mari W.-t látogassa, de ezúttal, vérző egyszarvúját a nyakába véve mégis inkább a vele összenőtt távirányítók közt matatott, majd sorban egymás után mind kikapcsolta a még bekapcsoltakat.

Nem csak a szabadság nem ismer határokat, immár azt is bebetonozva tudta, az egymást újraszülő, sokszorozódó képernyők multifunkcionális, állandó jellegű havazása is megállíthatatlan.

Azt is tudta, a büdös életben nem ő fogja eldönteni, mi kell, mi a jó neki és igyekezett elnyomni feltörő agresszivitását.

„Meglátjuk, meglátjuk” ismételte magában. Újra rágyújtott, szétlapított a Martenseivel egy mutáns, puffasztott kiszerezésű polietilén-csótányt, majd megpróbált felszabadultan mosolyogni, de vicsorítás sikeredett belőle.

A sofőr rázta föl.

– Hé, ember! Mi van magával? Rosszul van?

XO felpillantott.

– Nem, nem. Semmi bajom.

Fizetett, majd kiszállt a fehér taxiból.

-
1. Sve dobre stvari su crvene= Minden jó dolog vörös.
 2. Oprostite, tražim Mariju= Elnézést kérek, Máriát keresem.
 3. pivnica= söröző
 4. džezva= kávéfőző edény
 5. Sloboda nema granica= A szabadság határtalan.
 6. Ko je? = Ki az?

Gergely Borbála

(„Azt akartam, hogy reggelenként...”):
Negatívok

Azt akartam, hogy reggelenként,
ha tükörbe nézel, a karmolásokról
a nyakadon, és az alkarod
harapásnyomairól én jussak eszedbe,
hogy legyen miért, amíg beteg vagyok.

A tükrök bizonyos év eltelte után
torz képet kezdenek mutatni.
Előregszenek.

Nem akarlak öregedni hagyni,
hogy lelassítsam, elkapom helyetted
a betegségeket, másfél éve,
és rettegek, hogy mire újra felhívlak,
ha bemutatkozok, csak körmök
és egy fogsor fog eszedbe jutni.

**(„A múltkor te védtél meg...”):
Ide bárki**

A múltkor te védtél meg,
a fáradtság miatt képzelt lánytól,
aki a busz ajtajában lóg,
és most, hogy egyedül hagytál,
csak a takaróm maradt.

Várom a hangokat.

Ezt a házat nem zárjuk éjszakára,
ide bárki bejöhethet, a szobám ajtaján
kopogtat, a szemben egymásnak
támasztott tükrök három csonka
darabban mutatják majd.

A kutya elaludhat, elszökhet,
apa elalszik a tévén, a lépcső
nem nyikorog, beton.

A macskáink, ha enni ad nekik
a lábához dörgölőznek.

Minden szomszéd alszik, vagy már
megszokta, hogy hozzánk éjszakai
vendégek jönnek az előkert teraszra,
a kék fotelekbe.

Lehet, hogy most is ott ülsz lent,
ma is, a teraszon, amíg mi alszunk.

Lehet, hogy titokban megsimogatod
a háromlábú macskát, énekelsz
és elkergeted mind, akikről mi nem is
tudunk.

A gondolat lassan elaltat.

Jahoda Sándor

Ultrahang

Fonnyadt vizek nyalják
a partot. Este van. Az
idő hullámokban tör rám,
loccsan a homlokomon.
Egykedvű, sivár szél fúj.
Denevérszárnyak rebbentenek
galaxisokat. Nekem csak
ez marad – átfolyik rajtam
a várakozás.

Fehér sors

Ültem az erkélyen,
cigifüsttel tömjénezve
a nyarat, a semmit.
Hirtelen egy vadgerle
húzott el fölöttem,
mint egy elhívás.
Különös, de épp
amikor fel akartam
állni, akkor álltam föl.
Bementem, kinyitottam
a borosüveget, és vastag
kortyokban inni kezdtem.
A palack ürült, a vers
kiáradt. Édes volt.

Németh Bálint

Határtalan

Területen kívüli fülke. Rágyújtánál, de nem tudhatod, szabad-e, az erre vonatkozó jelzetet ugyanis rég leszedték. Írod hát egymás alá a sorokat, aztán elbizonytalanodsz, tényleg ez-e a kézírásod. Még az orrod facsaró szagról sem lehet eldönteni, a te szagod-e, vagy a műbőrből, a csomagtartóból, esetleg a hamutartóból árad. Mert van hamutartó, tehát dohányzol, de közben elgondolkodsz, vajon te vagy-e a cigarettád, s ha igen, honnan is kezdődik. Pontosabban: honnan is kezdődsz? De máris pontatlan zúgást hallasz – a vonat zúg, vagy talán a tenger sóhajt fel a füledhez tapasztott szardíniásdobozban. A hátad izzad, mert tudod, úgyis beleolvadsz ebbe a morajlásba, ami az apád is lehetne. Apád azonban lejárt lemez – nincs már módja morajlani benned. Te se moralizálj hát, hallgass: a hátizsákod, a cigarettatöltőd és a műbőr ülés szép csendben összevesztek rajtad. Persze te sem vagy éppen szent, hiszen rágyújtottál a fülkében, ahol dohányozni kifejezetten szabad. Készülődj, lelkesedj; hamarosan – halom szenet – úgyis leszállítanak.

H. Nagy Péter

Kimérák

(Oldstone – Soderbergh)

Bemelegítésképpen egy kis emlékeztető: a kiméra a görög mitológia szerint egy százfejú óriás apa és egy kígyónő nászának eredménye (oroszlánfejű, kecsketestű, kígyófarkú, tűzokádó lény).¹ A biológia és az orvostudomány – nagyon találóan – kimérának nevezi azokat a teremtményeket, melyek négy szülőtől származnak. Olyan állatok ezek, melyek két embrió egyesülésével jönnek létre. A folyamat érdekessége, hogy az egyes embrióktól származó sejtek aránya kontrollálhatatlan. Vagyis a születendő szervezet valamely részében a sejtek aránya kiegyensúlyozott lehet, máshol viszont az egyik embriótól származó jelleg felülkerekedhet a másikon. Egyszerű példával élve: fekete egér embriójának és fehér egér embriójának egyesítése fekete-fehér foltos kiséget eredményez (kb. olyan, mint egy sakktábla, de nem szimmetrikus, hanem esetleges elrendezésű). Ebből is látható, hogy a kimérák tökéletesen egyediek, nem lehet befolyásolni, hogy az egyes embrióktól származó sejtek hova keverednek. (A kiméra nem tévesztendő össze a hibriddel: például az öszvér egy kanca petesejtjének egy szamár spermiumával való megtermékenyítésével jön létre. Az öszvérnek tehát két szülője van. A ló és a szamár kimérája ezek embrióinak egyesítésével keletkezne, ami négy szülőt jelent. Míg a hibrid minden sejtjének a fele a kanca örökítőanyagát, a másik fele pedig a szamár örökítőanyagát tartalmazza, addig a kiméra testét olyan sejtek alkotják, melyek vagy a szamártól vagy a lótól származnak.) A leghíresebb kiméra a geep, magyarul a juhkecs, ami juh és kecske embrióinak egyesítésével jött létre.

Most képzeljük el ezt az elvet a gének szintjén. Steven Soderbergh *Fertőzés* című filmjének főszereplője egy kiméra vírus, amely a denevér és a sertés DNS-állományának egy-egy szakaszából kontaminálódott. A kitűnő produkció cselekménye ennek a feltételes szervezetnek a terjedését követi nyomon, s közben kibontja az ellene folytatott járványügyi küzdelem szövevényét. A dolog több szempontból nézve sem légből kapott. Először is, a virológusok úgy gondolják – írja Michael B. A. Oldstone *Vírusvadászok* című alapvető könyvében –, hogy „a vírusok nukleinsava normál sejtgénekből fejlődött ki. Mutáció, átrendeződés – rekombináció – révén bekövetkezett változásokon keresztül ki tudott alakulni a vírusok saját genetikai szerkezete. Egyes vírusok valószínűleg abban a gazdában maradtak, amelyekből származtak, és szimbiotikus kapcsolatot alakítottak ki azzal. De amint a vírusok az egyik fajú gazdából egy másikba kerültek, vagy mutáció révén új genetikai keverékké formálódtak, ezek a szimbiotikus vírusok magas fokú virulenciára – fertőzőképességre – tettek szert. [...] Tény, hogy amikor egy vírus szokatlan szervezetet támad meg, többszörös mutáción eshet át, és olyan variánssá alakul, amely újfajta, súlyos betegséget hoz létre”.² A *Fertőzés* főhőse, a MEV-1 vélhetően ugyanennek a folyamatnak az eredményeként kezdti pályafutását.

Másrészt, a virológusok szerint a denevérek az elmúlt évek során több, emberre átvitt vírusfertőzésért voltak – természetesen önkéntelenül – felelősek. Nem zárható ki, hogy az Ebola- és

¹ Khimaira és az őt legyőző Bellorophontés történetéhez: KERÉNYI Károly, *Görög mitológia*, ford. Kerényi Grácia, Gondolat Kiadó, Bp., 1977, 238–239.

² Michael B. A. OLDSTONE, *Vírusvadászok*, ford. Dömök István, Typotex Kiadó, Bp., 2002, 23–24.

a SARS-vírus terjesztésében is ők voltak a hunyók; újabban pedig Nyugat-Afrikában a henipavírustól tartanak, amelyet szintúgy denevérek (pálmarepülőkutyák) terjesztenek, s amelyet éppen sertésekben mutattak ki. Az utóbbiakról könnyedén áterjedhet az emberre. A jóslatok szerint, ha ez megtörténik, újabb világjárvány (pandémia) elé nézünk. A henipavírus ellen amúgy egyelőre nem lehet oltással védekezni, súlyos légzési megbetegedést és agyvelőgyulladást okozhat. A henipavírus nemzetséghez egyébként két faj tartozik, a Hendra és a Nipah, s tulajdonságait, illetve származási helyét tekintve, minden bizonnyal a Nipah volt a MEV-1 ihletője. A *Fertőzés*ben alkalmazott denevér-sertéspárosításban tehát – virológiai szempontból legalábbis – nincs semmi bizarr.³

Harmadrészt, itt vannak a tünetek, melyek a Soderbergh-filmben nagyon is valószínűek (nem eltúloztak), akárcsak az ellenük folytatott többfrontos harc elemei. Külön említést érdemel a vírusellenes vakcina kifejlesztésének felvillantása. Az alapelv a következő. „A vakcináció – mondja Oldstone – egy orvosi stratégia az immunrendszer serkentésére, meghatározott kórokozók által kiváltott megbetegedések megelőzése érdekében. Az immunválasz kiváltása, még mielőtt a természetes vírusfertőzés bekövetkezne, úgy hat, mint egy »tervrajz« az immunológiai emlékezet számára, melynek révén az antivirális immunválaszért felelős sejtek érzékenyített és készenléti állapotba kerülnek. Amikor ezek az érzékenyített sejtek szembesülnek a vírusfertőzéssel, gyorsan és a nem érzékenyített sejteknél nagyobb fokban reagálnak, így növelik a szervezet képességét a fertőzés sikeres leküzdésére.”⁴ A *Fertőzés*ben a vakcina előállításának folyamata a történet egyik lényeges hajtómotorja, a határidő-dramaturgia virológiai bázisa.⁵

Mindezt egybevéve, *realista* film lenne a *Fertőzés*? Nem teljesen, ugyanis maga is kimériként viselkedik. Ebben a sok szálon futó realista katasztrófa-dramában a skatulyaszökevény Soderbergh eljátszik azzal a lehetőséggel is, hogy mit bír el egy részben kiszámítható narratív szerkezet. Számos filmszáner retorikai tartozékait, klisérendszerét vonja be az elbeszélésbe töredékesen; de úgy, hogy egyiket sem hagyja maradéktalanul érvényesülni. Joggal jegyezte meg Vida Gergely a film kapcsán, hogy „A *Fertőzés* című Soderbergh-mozi mintha éppen most teremtette volna meg a vírusfilmet mint (al)műfajt, amelyről persze eddig is úgy tudtuk, hogy létezik. Paradox módon azzal jön létre erős műfajiságú film, hogy fiktív dokumentarizmusával

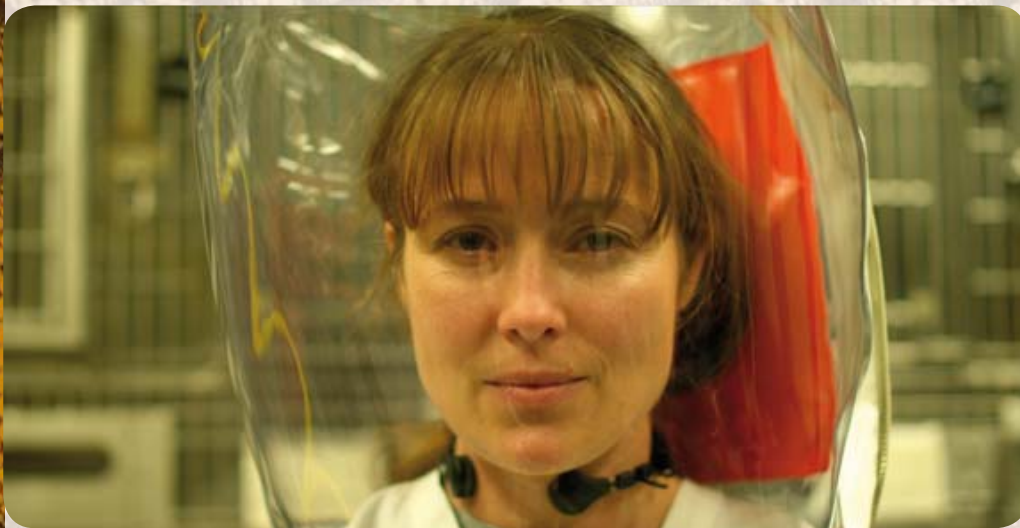
³ Kiegészítésképpen: a vírusok tevékenysége – a közhiedelemmel ellentétben – nem minden esetben káros. Valószínűleg kevesen tudják, hogy az óceánokban hemzsegnek a vírusok: a felszíni tengervíz minden cseppje kb. 10 milliót tartalmaz belőlük. Legtöbbjük bakteriofág, azaz baktériumfáló. Az általuk megtámadott sejtek szétesnek, és tartalmuk szétterjed a környezetben. Számos kulcsfontosságú anyag (pl. aminosavak, nukleinsavak, nitrogén, foszfor, vas) így kerül be az óceánok vizébe. (Ahogy a köztudatban a „vírus” kifejezés negatív konnotációkat kelt, úgy a „kiméra” szó is jelent pl. „agytrém”-et...)

⁴ OLDSTONE, *I. m.*, 33.

⁵ Külön eszmefuttatást érdemelne emellett a vírussal szembeni emberi tehetetlenség és gyarlóság kiélezése. Örömmel konstatálható, hogy a film kritikusan viszonyul a járványból profitáló magatartásformákhoz, és leleplezi például a médiát kihasználó családokat. Az egyik karakter úgy propagál egy Aranyfa nevű készítményt, hogy ezzel hamis biztonsággyudatot ébreszt a rászorulóknak, miközben a milliók életét megmentő tudósokat támadja az internet segítségével. (Fuji!) Ez mintha önreflexív módon – és metaforikus értelemben – arra utalna, hogy bizonyos szempontból önmagunk vírusai vagyunk.

szembemegy a fertőzött konvencióknak. Olyan vírustörzssé válik, mely a múltján élősködő műfaj-parazitákat használja táplálékul”.⁶ Valójában ez is erősíti a kimérahatast, hiszen a *Fertőzés* innen nézve nem más, mint a filmzsánerek és a tudományos gondolkodás egymásba ékelése. Azaz úgy működik, ahogyan a témát elindító vírus is létrejött.

Érdemes még egy picit továbbmenni ezen a csapáson, és megsejlelni ezt az allegóriát egy másik távlatból is. Oldstone azt írja, hogy „A vírusok és az emberek küzdelme tulajdonképpen világunk története”.⁷ Ez az egyik rendszerünk, nevezhetjük történelmi valóságnak is. Emellett adott egy másik rendszer, amit filmkultúráként határozhatunk meg. A két rendszer közti kapcsolat elgondolható úgy is, hogy az egyik szisztéma a másiktól veszi át „saját” szervezőelveit, és fordítva.⁸ Ha így értelmezzük a *Fertőzést*, akkor még inkább egy biológiai szervezethez kezd hasonlítani, egy olyanhoz, amely éppen ennek a kölcsönös áthatásnak a révén biztosítja, hogy műveleti egysegei a másiktól elválasztottként, ám mégis vele összekapcsolódva álljanak fenn. Így olyan egyedi rendszer jöhet létre, amely a környezetre való vonatkozásban *egyszerre* zárt és nyitott. Soderbergh profi módon kínálja fel a nézőnek ezt a cirkulációs elvet, s ezért lehetséges az is, hogy a *Fertőzés* többszörösen képes közvetíteni a statikusságtól való elmozdulás szükségyszerűségét. A kimérahé a jövő.

⁶ VIDA Gergely, *Műfajvírusok, vírusműfajok. Steven Soderbergh: Fertőzés*, Opus 17., 2012/2., 78. A tanulmány egy másik lényegbevágó megállapítása így hangzik: „Sokatmondó a film utolsó jelenete is. Itt felbomlik ugyanis az események elmesélésének végig betartott kronologikus rendje, hiszen egy bravúros montázsban fény derül az első nap történéseire (a film a 2. nappal kezdődik), amikor is emberi behatás következtében létrejön a gyilkos kórokozó, s elindul hódító útjára. Az utólagosság ilyen *nyelvi* hangstílyozása a film talán fő üzenete: ami a filmművészetben a többértelműség, a művészi szabadság és a szórakoz(tar)ás elengedhetetlen kelleke, bolygónk és élővilágának sorsa szempontjából már nem hagyatkozhatunk rá.” *Uo.*, 77–78.

⁷ OLDSTONE, I. m., 246. Ha lehet, még aktuálisabban veti fel ezt a kérdést egy másik ide tartozó munka: Paul W. EWALD, *Járványok kora. Fertőzés okozza a rákot, a szívbetegségeket és más halálos kórokat?*, ford. Koch Sándor, Vince Kiadó, Bp., 2002.

⁸ Ezt a jelenséget interpenetrációnak nevezik, és az ún. autopoietikus (önépítő, önlétrehozó) rendszerek sajátossága. (Vö. KARÁCSONY András, *Az autopoietikus felfogás alapfogalmai = A társadalom és a jog autopoietikus felépítése. Válogatás a jogi konstruktivizmus irodalmából*, szerk. Cs. KISS Lajos, KARÁCSONY András, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Bp., 1994, 28–31.) Fontos, hogy nem a két rendszer összeolvadásáról van szó, a különbözőségük továbbra is fennmarad. Másfelől ahol a filmnyelv megszakad (pl. egy zsáner felfüggesztődik), ott látunk rá az értelem evolúciójára; s ahol a filmnyelv érdekében a logika sérül (pl. a dolgok menete eltér a realitástól), ott vesszük észre a megalkotottság jelzéseit.

Neil Gaiman

Melyik három isten a mindenkori favoritod?

Szeretem Csernobogot. Kedvelem a szláv isteneket, főleg azért, mert alig ismerem őket. Ha túl sok történet keringene róluk, bizonyára kevésbé szeretném őket, de Csernobogot az Amerikai istenek kedvéért találtam ki, és élveztem, hogy csak improvizálok a témára, szóval kétségtelenül ő az egyik kedvenc istenem.

A norvég panteonból borzasztóan rajongok Lokiért, annak ellenére, hogy ő valójában nem is isten – ő egy óriás, aki az istenekhez költözött. Sokat lófrált velük, és bajba is sodorta őket, én meg szeretem, ha valaki csak úgy lófrál és bajba kerül – remek kiindulási pont egy történethez.

És Anansi – szeretem Anansit. Szeretem a trükkös isteneket, Anansiban pedig éppen azt élvezem, hogy egy kis szélhámos isten. Coyote, az amerikai bennszülöttek teremtő-csaló istensége az egyetlen, akít talán még nála is jobban kedvelek. Valamivel nagyobb és erősebb Anansinál. Anansi minden

porcikájában a gyengék bosszúvágya. Szerintem érdekes, hogy az Anansi-történetek néha Brer Rabbit-történetekké alakulnak. A nyuszik és a pókok olyan aprók és szétlapíthatók – bár az emberek többsége nem lapít szét nyuszikat, és többnyire arra sem szokták őket kérni, hogy nyuszikat távolítsanak el fürdőkádakból, mégis úgy hiszem, az elv ugyanaz.

Hegedűs Orsolya fordítása

A PRAE.HU könyvei

Udvariatlan szerelem – A középkori udvariatlan szerelem antológiája (PRAE.HU) 2006
A modern brazil elbeszélés – ANTOLÓGIA do moderno conto brasileiro (PRAE.HU) 2007
Európai nyelvművelés (szerk.: Balázs Géza és Dede Éva) (PRAE.HU – Inter) 2008
Európai helyesírások (szerk.: Balázs Géza és Dede Éva) (PRAE.HU – Inter) 2009
A magyar reneszánsz stylus (szerk.: Balázs Géza) (Inter – Magyar Szemiotikai Társaság – PRAE.HU) 2009
Bizarrré játékok. Fialat irodalomtörténezesek fiatal írókról-költőkről (JAK – PRAE.HU) 2010
A pillangók nyelve. 20. századi galego próza (antológia). (PRAE.HU) 2010.
Add ide a drámad! – Hat fiatal szerző drámái (JAK – PRAE.HU) 2011
Áfra János: Glaukóma (JAK – PRAE.HU) 2012
Th. Arbau: Orchesographia (ford.: Jeney Zoltán) (ARBEAU Art Kft. – PRAE.HU) 2009
Árvai Ferenc Ödön: Mint vitorlás a tavon (PRAE.HU) 2008
Jorgosz Baia – Demeter Ádám: Angyalú üdvözlét (PRAE.HU) 2007
Bajtai András: Betűember (JAK – PRAE.HU) 2009
Balázs Géza – Takács Szilvia: Bevezetés az antropológiai nyelvészetbe (Pauz-Westermann – PRAE.HU – Inter) 2009
Balázs Géza: Sms-nyelv és -folklor (Inter – PRAE.HU) 2011
Barok Eszter – Illés Emese: Csak a madarak (PRAE.HU) 2008
Benicsk Orsolya: Akció van! (forum – JAK – PRAE.HU) 2012
Benda Balázs: Kalandos történet (Podmaniczky Művészeti Alapítvány – PRAE.HU) 2011
Benyovszky Anita: Péterke hallani fog (Palimpszeszt – PRAE.HU) 2012
Aaron Blumm: Biciklizéseink Török Zolival (JAK – Symposion – PRAE.HU) 2011
Alexis Bramhook: Harc Atlantiszért (PRAE.HU) 2008
Cristovam Buarque: Földalatti istenek (PRAE.HU – Palimpszeszt) 2008
Csohányka Zsuzsa: Belém az újját (JAK – PRAE.HU) 2011
Deres Kornélia: Szőrapa (JAK - PRAE.HU) 2011

Eddigi számaink

1999. 1-2. sci-fi
2000. 1-2. (poszt)apokalipszis
2000. 3-4. Peter Greenaway
2001. 1-2. cyberpunk
2001. 3-4. számítógép
2002. 1-2. média
2003. 1. fantasy
2003. 2. varázslat
2003. 3. édes anyanyelvünk Weöres Sándor
2003. 4. pszichoaktív nyelvszerek
2004. 1. horror
2004. 2. Bret Easton Ellis
2004. 3. devla
2004. 4. Amerika

2005. 1. magyar sci-fi
2005. 2. tetszetek volna forradalmat csinálni
2005. 3. pop history
2005. 4. obszcén középkor
2006. 1. Hajas Tibor
2006. 2. GameZone
2006. 3. Pop-szöveg
2006. 4. Bada Dada
2007. 1. Hífel-e iftent?
2007. 2. biológiai sci-fi
2007. 3. őszi zavarások 2006
2007. 4. Vámpirizmus
2008. 1. Kocsmák
2008. 2. Mémek
2008. 3. Kortárs magyar költészet

2008. 4. Szentkuthy
2009. 1. Patrioska
2009. 2. Generation X
2009. 3. Japán
2009. 4. Japán médiumok
2010. 1. Pynchon
2010. 2. Kosztolányi
2010. 3. Észtország
2010. 4. e
2011. 1. Dark Fantasy
2011. 2. Budapest
2011. 3. Párhuzamos univerzumok
2011. 4. Hálózatok
2012. 1. Adaptációk
2012. 2. Könyvtrailer

Præ irodalmi folyóirat

Megjelenik évente négyyszer

<http://www.prae.hu>

Alapító-főszerkesztő: Balogh Endre (endre@prae.hu)

Főszerkesztő-helyettes: Pál Dániel Levente (paldaniel@gmail.com)

Szerkesztők: Barta András (fapuska@prae.hu)

H. Nagy Péter (h.nagy@prae.hu)

L. Varga Péter (kultikus@gmail.com)

Pollágh Péter (proka@freemail.hu)

Sopotnik Zoltán (sopotnikzoltan@gmail.com)

A szám vendégszerkesztője Nagy Márta Júlia volt.

A szerkesztőség levélcíme:

1024 Budapest, Fillér u. 11/b, mfszt/2.

Telefon: (20) 310 25 40

Hirdetésfelvétel: 31 562 31 vagy (20) 310 25 40

Luis de Camões 77 szonettje (PRAE.HU – Íbisz) 2007

F. Caroso: Nobilitá di dame (ford.: Havasi Attila)

(ARBEAU Art Kft. – PRAE.HU) 2009

Deák Botond: Egyszeri tél (JAK – PRAE.HU) 2010

Deák Botond: Zajló (Palimpszeszt – PRAE.HU) 2012

Farkas Tibor: Pártmobil (PRAE.HU – JAK) 2008

Fodor Péter – L. Varga Péter: Az eltűnés könyvei – Bret Easton Ellis

(PRAE.HU) 2012

Friss dió – A Műhely Kör antológiája (JAK – PRAE.HU) 2011

Ayhan Gökhan: Fotelapa (JAK – PRAE.HU) 2010

Hartay Csaba: A jövő régészei (PRAE.HU) 2012

Hegyi Balázs: Kiatakar a pillanat (Palimpszeszt – PRAE.HU) 2012

Emma Ovary: Hatszor gyorsabban öl (PRAE.HU – Palimpszeszt) 2008

k. kabai lóránt: klór (JAK – PRAE.HU) 2010

Kele Fodor Ákos: Textolátria (JAK – PRAE.HU) 2010

Keresztesi József: A Karácsondi út (JAK – PRAE.HU) 2009

Lázár Bence András: Rendszeres bonctan (Palimpszeszt – PRAE.HU) 2011

L. Varga Péter: A metamorfózis retorikái (JAK – PRAE.HU) 2009

Marno János: A semmi esélye (Palimpszeszt – PRAE.HU) 2010

Milián Orsolya: Átlépések (Palimpszeszt – PRAE.HU) 2012

Milián Orsolya: Képes beszéd (JAK – PRAE.HU) 2009

Ariane Mnouchkine: A jelen művészete (KrétaKör – PRAE.HU) 2010

Mohai V. Lajos: A múlt koloritja (PRAE.HU) 2011

Mohai V. Lajos: Az emlékezés melankóliája (PRAE.HU) 2009

Mohai V. Lajos: Centrum és periféria (PRAE.HU) 2008

Mohai V. Lajos: Egy szín tónusai (PRAE.HU) 2009

Mohai V. Lajos: Kilazult kő (PRAE.HU) 2007

Nemes Z. Mária: Bauxit (Palimpszeszt – PRAE.HU) 2010

Pál Dániel Levente: Ügyvezető költő a 21. században

(Palimpszeszt – PRAE.HU) 2010

Fernando Pessoa/Álvoro de Campos: Versek (PRAE.HU – Íbisz) 2007

Pollágh Péter: A Cigaretta (Palimpszeszt – PRAE.HU) 2010

Pollágh Péter: Vörösróka (Palimpszeszt – PRAE.HU) 2009

Sirokai Máttyás: Pohárteca (PRAE.HU – JAK) 2008

Szabó Marcell: A szorítás alakja (JAK – PRAE.HU) 2011

Váradi Nagy Pál: Urbia. (Korunk – JAK – PRAE.HU) 2012

Kiadja a Palimpszeszt Kulturális Alapítvány

Felelős kiadó: a kuratórium elnöke

Levélcím: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/c

A borítót Bach Máté fotójának felhasználásával Szalay Miklós készítette

Layout és nyomdai előkészítés: Székelyhidi Zsolt (szekelyhidi@prae.hu)

Nyomdai munkálatok: Konturs Nyomdaipari Kft.

Web: PRAE.HU Kft.

Korábbi szerkesztőink: Máté Adél, Ruttkay Veron (vers és próza);

Vaskó Péter (középkor-reneszánsz-kora újkor); Kő Boldizsár (kép);

Köves Gergely; Vécski Márton, Molnár Zsolt (borító); Fodor János (web)

ISSN 1585-5112

A beküldött kéziratokat nem őrizük meg és nem küldjük vissza.

E szám a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jött létre

Nemzeti
Kulturális
Alap